

BÜYÜK BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

*Başvekilimiz Dedi ki: Türkiye, Ne Haricî, Ne Dahilî
Hiçbir İstırabı Olmıyan Bahtiyar Bir Millettir*

Mesut Türkiye

*Beynelmîl politika
âleminde Cümhuriyetin
Türkiye'ye ayırdığı
yer ile ilelebed iftihar
edeceğiz; sanayi ve de-
miryola programını
zın tahakkuka ile ebe-
diyen öğüneceğiz.*

Yazan: Selâmi İzzet Sedes

Mes'ut memleketi tarih ve hukuk kitaplarının sayfalarında aramak çâğı çoktan geçti; bugün milletlerin sadet rejimlerinin birliği ve bütünlüğü ile ölçülmektedir. Bir devletin idaresi tecrübe mahsulü olmuştur; rejimlerin selâmeti nazariyat sahasında değil filiyat ve tatbikat sahasında meydana çıkmaktadır.

1923 tenberi, her yıl, Türkiye Cumhuriyeti Türk milletinin saadetini arttırmakta, Türk milletine her yıl geçtikçe, daha şanlı, daha gereffi, daha mes'ut bir âti hazırlamakta olduğunu bilfiil isbat etmektedir.

1924 te gözlerimizi geriye çevirip, bir yılın muhasebesini yapınca, uzun harp, ızdır, yoksulluk yıllarından sonra Cumhuriyetin hiç bir rejime müyesser olmaması bir terakki hamlesi gösterdiğine sevinçle şahid olmuş-tuk. Ondan sonra her sene geriye gururla baktık ve her sene sevincimiz bir kat daha arttı. Bugün 16 ncı yıl kutlarken, aynı muhasebeyi yapıyoruz da, göğsümüz gene iftiharla, gereffe kabarıyor, gönlümüzdeki sevinç bağrımızdan taşıyor.

On altı yıllık Cumhuriyetin muhasebe-i âmali görülen büyük işlerin, yüz akile başarılan büyük inkılapların anlı bir âbidesini teşkil etmektedir. Bu âbide varlığımızın, benliğimizin müccesem timsalidir. Bütün cinhanı şaşırtan, bütün âlemi hayran bırakan, yakınlarımızı olduğu kadar uzaklarımızı da Türkî takdirle yadettiren büyük inkılaplarımızın her biri, bize medeniyetin nuru sehrağını açmış, her biri millete zafer ve refah temin etmiş, bizi saadetin huzur ve sükûnuna kavuşturmuştur.

Yer yüzünde en büyük saadet beslenilen idellere ulaşmak değil midir?

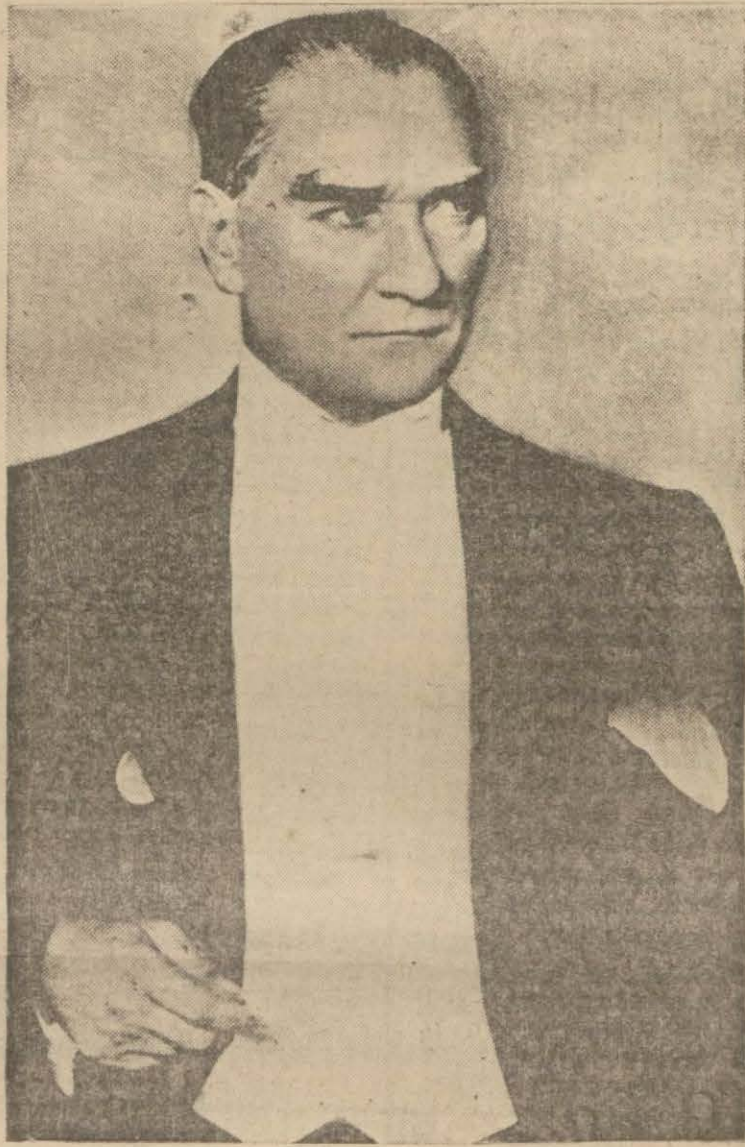
Emellerimize nail olmuş mes'ut bir milletiz. Kanımız ve canımız baha-sına, uğruna hayatımızı feda ederek istiklâlimize kavuştuk; yeni bir medeniyetin kaynağı, medeni âlemin dinamik kuvveti ve kudretli bir unsuru olduk. Bu saadete hiç bir havsalaya sığmayan çok kısa bir zamanda erişmek Türkiye Cumhuriyeti'nin emsalsiz mazhariyetidir.

Anadolunun Karadeniz bitiminden Bulgaristan sahillerine, Akdenizden Yunanistan kıyılarına uzanan Türkiye Cumhuriyeti tam bir vatan bütünlüğü, millet beraberliği emmezedir. Beynelmîl politika âleminde Cumhuriyetin Türkiye'ye ayırdığı yer müebbeden göğsümüzü kabartacaktır. Türkiye Cumhuriyeti dostluğu aranır, dostluğuna güvenilir, beynelmîl ivlerde sözü dinlenir bir devlettir.

Garbin çok salâhiyetli, çok değerli politika ve fikir adamı Edouard Herriot'un sözleri devleti muazzamaların Cumhuriyetimiz hakkındaki düşüncelerinin bir muhassasıdır. Diyorlar ki: «Şarkta büyük bir âmit doğdu, o bugünkü medeniyetin en hararetili kaynağıdır; onu selâmlıyalım, istikbal edelim, dostluğunu kazanalım. Bu yalnız bizim için değil, dünya sulhu için de bir kazanç olur.»

(Arkası 7 inci sayfada)

SELÂMÎ İZZET SEDES

Ebedî Şef Atatürk

Büyük Bayram Her Tarafta Sevinç Teza- hüratıle Kutlanıyor

Dün Ankarada Heyecanlı Bir Açılış Merasimi Yapıldı

Cumhuriyetin 16 ncı yıldönümü bayramı, Başvekil ve Parti Umumi Reis Vekili Dr. Refik Saydam'ın dün saat 13 te Ankara radyosunda bütün memleketi hitaben söylediği bir nutuk ile açılmıştır.

Bu nutku Ankara Ulus meydanında gençliğin bütün kalpleri ve heyecan ile sürükleyen içten tezahüratı takip etmiştir. Bu merasime, Ankarada toplanmış bulunan kız, erkek bütün iceler ve kalabalık bir halk kütlesi iştirak etmiştir. Önlerinde bir bando muzika olduğu halde saat 13.30 da Ulus meydanına gelen icelerin zafer anıtı etrafında mevzi almalarmı müteakip

(Arkası 7 inci sayfada)

1 İKİNCİTEŞRİN ÇARŞAMBA GENÇ OSMAN

Yazan: M. SAMİ KARAYEL

BÜYÜK TARİHÎ TEFRİKA BAŞLIYOR
pek Yakında

OPME BENİ

BÜYÜK EDEBÎ TEFRİKAMIZ

Yazan: SELÂMÎ İZZET

KAÇANI KOVALIYAN AŞKIN ROMANIDIR

Başvekil Dün Bir Nutukla Büyük Bayramı Açtı

Ankara, 28 (A.A.) — Başvekil ve Cumhuriyet Halk Partisi Umumi Reis Vekili Dr. Refik Saydam, Cumhuriyetin on altıncı yıl dönümü bayramını, bugün radyoda söylediği aşağıdaki nutukla açmıştır:

Aziz Yurddeşlerim,
Bugün, Cumhuriyetimizin 16 ncı Yıldönümü bayramı başlıyor. Hepinizi hürmetle selâmlar, tebrik ederim.

Cumhuriyetimizin banisi, Ebedî Şefimiz Atatürk'ün aziz hatırası önünde hürmetle eğilerek söze başlıyorum.

Cumhuriyet rejiminin geçen on beş sene zarfında, Türk milletinin dahili, harici ve içtimai hayatında vücut getirdiği muvaffakiyetli eserler her sene biraz daha büyüyecek, o inkılaplar seyirlerini almış ve değişmez yollarında devam edecektir. Onu, hepimiz biliyoruz.

Her geçen Cumhuriyet yılının milletimizin hayatında, onun, bilinmeyen tarihlerdenberi devam edip gelen asil varlığını tebarüz ettirdiği öyle hâdiselerle karşılaşıyoruz ki burada birkaç sözle yalnız onu hatırlamakla iktifa edeceğim.

Son bir sene içinde, Türk milletinin geçirdiği büyük imtihanları (Arkası 7 inci sayfada)

Millî Şef İnönü

Millî Şefin Tarihî Nutukları

Altıncı Büyük Millet Meclisi Çarşamba Günü Toplanıyor

Altıncı Büyük Millet Meclisinin birinci alelade içtima senesi önümüzdeki Çarşamba günü Cumhurreisimiz Millî Şef İsmet İnönü'nün iratı bu yuracakları nutukla toplantılarına başlayacaktır.

Beşinci Büyük Millet Meclisinin geçen 27 İkinciakınun tarihinde verdiği teacidditli kararlarıyla seçilen altıncı Büyük Millet Meclisinin fevkalade içtima devresi geçen Pazartesi günü hitama ermiş bulunmaktadır. Bu devre esnasında Meclis 45 inikat yapmış ve 145 kanun lâihası kabul etmiş ve muhtelif meselelere dair elli küsur karar itihaz etmiştir.

Bugün Açılış Merasimi Yapılacak Binalar

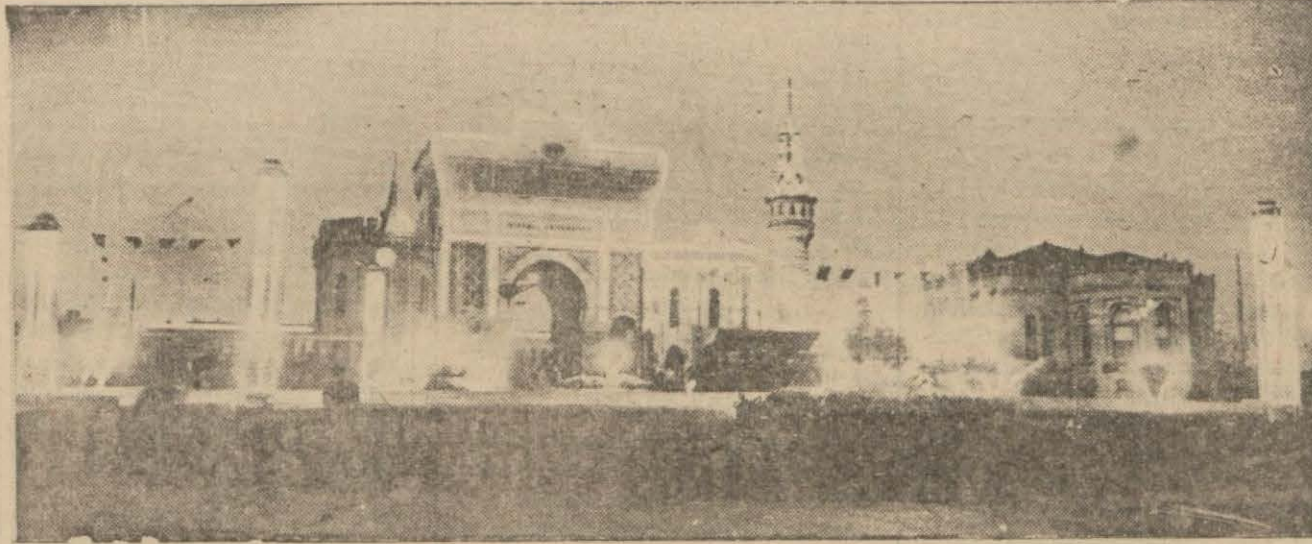
Bütün yurt içinde Cumhuriyetin 16 ncı yıldönümünün kutlanmasına başlanmıştır.

Bugün memleketimizin muhtelif yerlerinden aldığımız telgraflar, bu mes'ut yıldönümü için yapılacak merasimle beraber her sahada vücut getirilmiş olan imar eserlerinin, kültür müesseselerinin açılış törenleriyle birlikte diğer bir takım yeni binaların vaz eserlerinin yapılacağını bildirmektedir.

Bu meydana, Bayburd'da: 55.000 liraya malolan elektrik santrali ile 53.000 liraya inşa ettirilen Halkevi'nin, muhtelif köylerde yaptırılan 36 eğitim okulunun, aygır deposunun açılış merasimi yapılacaktır.

Bursada

Bugün doğumunun küşat resmî yapıldığı gibi yarın da Karacabey - (Arkası 7 inci sayfada)

Beyazıt meydanında dün geceki muhteşem manzarası

Denizlerde Harp Şiddetlendi!!

Hitler, İngilizleri Mağlûp Etmek İçin Yeni Plân Hazırlıyor

Garp Cephesinde Şiddetli Topçu Ateşi Tekrar Başladı

Londra, 28 (A.A.) — Müttefiklerin akıllarına birçok ihtimalleri getiren Nazi zekâsının son buluşu, İngilterenin yakında istilâ edileceğine dair verilen haberdir. Söylenildiğine göre şimal denizinde mayınlardan mürekkep iki hat vücutte getirilecek ve Alman nakliye gemileri bu hatların arasında emniyetle İngiltere'ye doğru gidebileceklerdir.

Bir yandan da istihkâm sınıfının hücum kraları paraşütlerle İngilterenin üzerine inerek köprüleri, demiryollarını, cephanesini fabrikalarını vesaireyi tahrip edeceklerdir.

(Arkası 7 inci sayfada)

TENKİTLERİ

Milli Heyecanın Vakarı

Eğer zabta vukuatının çok eskidenberi istatistiği tutulmuş olsaydı, donanma geceleri hırsızlık, sarkıntılık, cerh ve katil vak'alarının arttığı meydana çıkardı.

Padişahın doğduğu ve tahta çıktığı geceler İstanbul ta en yüksek yamaçlara kadar fenerlerle donatılır, vüzerâ konaklarının kapılarında halka gerbetler, limonatalar ikram edilir, meydanlarda bandolar çalardı. Fakat bütün bu eğlenceler, ızaz ve ıkarımlar, yüreklerde milli heyecan doğurmadığı için, büyük şehirlerde vukuat artar, yer yer yangınlar çıkar, baskınlar olur, yankesiciler orlabığı haraca keser, adamlar vurulur, insanları öldürülür, karakollar tıklım tıklım dolardı.

Büyük millet bayramlarımızda ise, bunun tamami aksini görüyoruz. Cumhuriyetimizin yıldönümlerinde sokakların sahtan başlıyan kala - balığı gün karadıkça artıyor, bütün halk şafak sökünüye kadar yollar - da, meydanlarda, büyük bayram sevincini gönlünde duyarak eğleniyor ve zabta bugünler ve bu geceler pek az vukuat kaydediyor, hattâ hiç bir vukuat kaydetmeyen mahaller de oluyor.

Bu mutlu tezahür milli heyecanın doğurduğu vakardır. Duyduğumuz milli heyecan ve vakarımızla ne kadar iftihar etmek azdır.

SELÂMÎ İZZET SEDES

Hahıratı Yazan : Eski Topçu Müfettişi Emekli
GENERAL KEMAL KOÇER

Azaları Seçerken Hassas Davranmıştık

BİR KOMİSYON

Şirket, teamüle uyarak yüzde iki buçuk bir komisyon ayırır ve bunun alınmasını, hesapların kat'ileceği bir sırada, rica eder. Bu miktar, oldukça mühim bir yekûnda. Dostum direktöre bu teklifi memnuniyetle kabul ettiğimizi ve borcumuzdan hemen düşlmesini söyledim.

Diğer taraftan, makamlı he- sapta dikkat gözüne bulundurul mak üzere, şirketin vermek istediği komisyonu da kabul ettiğ i v matlûbundan düşüldüğü arz edildi.

Bu teklif ve kararı bahis mevzu ederken, dostum Kalçı:

— Ben Avrupalı birçok yerlerinde ve hemen daima mali işlerde bulundum. Her yerde de komisyon teamüldü ve bu, asgari bir haddir, dediler.

Biz de kabul ettiğimizi ve sahibine mal ettiğimizi söyledim. Bir defa da hesapta lehimize dört yüz liralık bir sehv olduğunu, şirketin hesap bürosu hatırlattı. Yanlış hesap Bağdat'tan değil, Yuvakapın hanından döndürmüş oluyorduk, teşekkür le mukabele ettik.

MUVAFFAKİYETİN SIRRİ

Grup, üyelerini seçmekte hassas davranmıştı. Faal üyeler, uzun süren muharebelerde denemiş, birçok muharebe meydanlarında varolan fedakârlarıdır. Hatta gruba girmek arzusu nu izhar edenler de etrafı tetkiklere tâbi tutulmuşlardı. Faal üyeler arasına sokulmaları emri verilerken bile, aranan şartları haiz bulunmadıkları halde, kabul edilmemişlerdir.

Az bir müddet sonra maksada hakim olamıyacakları anlaşılanlar, ya hafif işlerde istihdam edilmişler, yahut grupla alakaları kesilmiştir.

Faal üyeler miktarının mümkün mertebe az miktarda olması ehemmiyet verilmiştir.

İş bölümüne önem verilmiş ve her üye kabiliyet ve ihtisasına göre vazife almıştır.

Şahsi menfaat hiçbir tarafta aranmamış, mükâfat talebine hiç bir zaman meydan verilmemiş tir. En tehlikeli bir işin başarılması grubun herhangi bir mensubu için yurt ve nâmus borcu telâkki edilmiştir.

Arkadaşlar arasında en samimi bir kardeşlik münasebeti hâkimdi. Tahakküm, kat'iyyen merduttur. Hatta bir işi bile hıma-yeye ve hürmete lâyıktı.

Büyük bir emniyet ve bir ketumiyet, mesanın devam ve intizamında esastı. Meselâ istihbarata memur olanlar sevkîyata dair en ufak bir malûmat ta elde edemezlerdi.

Tesbit edilen programın tam zamanında ve pürsüz tatbiki, bütün arkadaşlarca mukaddes bir vazife olarak tanınmıştı.

Siddetli işkencelere maruz kalanlar da teşkilât hakkında en ufak bir ipucu vermeyecek gibi büyük bir yurtseverlik eseri göstermişlerdi.

Meslek ve vaziyetlerini gizlemek hususunda her âlâkadar büyük bir terbiyeye sahipti. Bir - çok arkadaşlar hattâ en koyu muhaliflerle sıkı temasta bulunmuş

bununla beraber, vazifesinin mahiyetini daima ve herkesten gizliyebilmiştir.

Tehlikeli şahıslarla ancak mahdut kimseler temas etmiş ve bu şahısları müteaddit üyelerin tanınması mahzurlu görülmüştür. Büyük iş adamlarıyla münasebet fırsatı çok mahdut kimselere verilmiştir.

Enebilerle de her temas itimat uyandırmış ve verilen her söz yerine getirilmek, en güç bir iş tam vakitinde yapılmak ve hususî emnâsabetlerde de hakiki bir samimiyet gösterilmek sayesinde arada kırılmaz bir rabita tesis edilmiştir. Bu, o kadar kuvvetli idi ki, hiçbir tezvîr, hattâ en tatlı menfaat vaatleri de işin ahenğini bir gün bile bozmamış tir. Bir kaç derti ki:

— Biz, havatta, bu kadar çetin vaziyetlerde bu dâristiyyü, bu ferağat ve vefakârlığı görmedik.

Direktörle dostluğumuz hakiki bir kardeşlik sempatisiyle ifade edilebilirdi, daha ilk görüşmede başlayan bu münasebet, güçlükler bağıştırdıkça, eksilmemiş, bilâkis artmıştı. Dünyayı ve insanları çok iyi anlayan bu büyük şahsiyet, o hayat mücadelemize daima hayranlık, daima en kuvvetli taraftarlık göstermiş tir. Kalçı, çok ince bir zekâyı sahipti. Umum Bankalar Direktörlüğü zamanında bir gün büyük bir çek muhteviyatını almak üzere, Petersburgdaki bankasında, birisi makamına müracaat eder. Kalçı, adamın vaziyetini daha ilk adımı atarken süz, ceke göz geçirir, milyonlar onun münasebeti olamıyacağını sezer.

Bir iki dakika istirahat etmesini, bu müddet içinde paranın hazırlanması emri verileceğini ihtar eder. Adam, intizar odasında kahvesini içeren gelen emniyet memurları tarafından merkeze davet edilir, ufak tetkik sah telâklığı meydana çıkarır.

Kalçı geçirdiği birçok vak'aları anlatır, ruhları tahlil eder ve muhitimizde gördüğü dürtü ve samimiyet entitikal ederek, itimat ve muhabbetinin sebeplerini anlatır. Fakat, o, yakınlarından işgenc muameleler gördü, ya zık ki, büyük zararları uğradı ve nezhî hayatının cezasını çekti, ona acırım. Ona Fikretin:

«Sevdiklerimin hepsinde bu hali, hepsinde bu çirkin kedi simasını gördüm»

«Bir ömrü iehimin bütün evzaki nı sürdürm»

Mısramı okurdum. Dostum, bütün o âkibetlere muntazırdı. Türk çeyi de artık öğrenmişti. Beşer hayatından acı misaller getirir, muztarip bir hayat ta insan için mukadder olduğunu hatırlatırdı. Aşırı kerte de nikbindi, acaba bunun da mı bir cezası vardı? İtiraf edeyim, ki, ben, hayatta o kadar temiz bir insanla birkaç yıl geçirdiğim hayatın tatlı heyecanlarını hiç unutmadım. Ya zılarında ondan vakit vakit bahsettim. Çünkü o karakterin, arkadaşlarım gibi, ben de hayranım: Uzaklarda yaşayan büyük dostuma selâm ve ihtiram arım! (Arkası var)

Çocuğunun Suçunu İtiraf Eden Baba

Kazayı Yapan Şoförden Davacı Olmadığını Söyledi

Evvelki gün şehrimizde vukuagelen ve 2 çocuğun ölümü ile netice - lendiğini yazdığımız otobüs kazalarına ait tahkikat evrakı dün Adliyeye verilmiştir.

Karagömrükte cereyan eden birinci kazayı yapan şoför Hasip 4 üncü asliye ceza mahkemesi huzuruna çıkarılmış ve sorgusu neticesinde kazada kendisinin hiç bir mes'uliyeti bulunmadığı anlaşılmıştır.

Ölen Şeref ismdeki çocuğun oto - mobile takılacak faciaya kendisinin sebep olduğu, Şeref'in babası tarafından da teyit olunmuş ve adam:

«— Çocuğum yaramazlığına kurban gidecek cezasını buldu. Suçsuz bir şoförü niçin hapis hanelerde cür' - teyim?» diyerek davasından vazgeçtiğini mahkemeye bildirmiştir.

Bunun üzerine şoför Hasip serbest bırakılmıştır.

Beyoğlunda Tozkoparanda vuku - a gelen 2 inci kazaya da, kaza kurbanı 7 yaşındaki Alekeyi kendisiyle oyun oynayan arkadaşlarının değ - nekle kovalayıp caddeye çıkarmaları - nın sebep olduğu anlaşılmıştır.

BELEDİYE

Belediye Sarayı

İstanbul belediye sarayının inşasına ait müsaade Vekiller Heyetinden alınmıştır.

Belediye Memurları

Belediye memurlarına ait tekkâit kanunun projisi yakında Dahiliye Vekâleti tarafından Meclise sevk edil - cektir.

MAARİF

Eğün Açılacak Köy Mektepleri

Bugün açılması mukarrer 22 kaza köy mekteplerinin açılma töreni yapı - lacaktır.

Bu mekteplerin bütün eksikleri tamamlanmış ve talebe kaydına nı - hayet verilmiştir.

Ders âletleri, sıra v. s. ihtiyacı - ları mektep idarelerine teslim edilmiş tir. Açılma merasimi için her köye bir encümen ve bir de Maarif mü - fettişi gidecektir.

Bayramdan sonra Salı gününde ders - lere başlanacaktır.

Yeniden açılması kararlaştırılmış mekteplerin adedi 73 tür.

Ta'vil

Cumhuriyet bayramı münasebetiyle bitülmüş İstanbul mektepleri 28/10/ 939 saat tam 12 den 31/10/939 Pa - zartesi günü akşamına kadar tatil - dir.

Salı sabahı derslere başlanacaktır.

Bulgaristandan Gelecek Göçmenler

Bugünlerde Bulgaristandan mem - leketimize 1500 kadar muhacir gele - cektir. Vapurla gelecek olan bu mu - hacirler Tuzlaya çıkarılacaklar ve oradan Şark vilâyetlerine gönderile - cecklerdir.

Alâkadarlar geri kalan göçmenle - rin bir an evvel Anavatanına gelmesi için tedbirler almışlardır.

Oniki Beyaz Zehir Kaçakçısı Yakalandı

Suçlular Adliyeye Verildiler

Beyaz zehir kaçakçılarını sıkı bir surette takip eden emniyet kaçakçı - lık gubesi memurları yeni muvaffa - kiyetler elde etmişlerdir:

1 — Evvelki gün Kadıköyünde meş - hur sabakalardan Deli Mehmedin e - vinde ani bir baskın yapan memur - lar; bu baskın neticesinde Süzan is - minde bir kadını Mustafa oğlu Meh - met, Süleyman oğlu Ahmet, Osman oğlu İsmail isimlerinde 5 erolnciyi suç üstünde yakalamışlardır.

Evde 10 balon ve 100 gram eroin i - le 2 bıçak ve hususî lâstikler de bu - lunmuştur.

2 — Üsküdarlı eroinellerden Mu - hitin isminde biri de memurlar ta - rafından ayrıca tutulmuştur.

Bu beyaz zehir müptelası elindeki

4 gram eroini yutmuş, fakat kendisi surette takip eden emniyet kaçakçı - lık gubesi memurları yeni muvaffa - kiyetler elde etmişlerdir:

3 — Tophanede afyon ticaretine uğraşan sabikalı zehirlerlerden Halit oğlu Sefer, Ali oğlu Cemil isimlerin - de 2 kişi de bir kısım malla birlikte yakalanmışlardır.

4 — Tahtakalede toplan zehir ti - careci yapan sabikalı Arap Rafetin e - vindeki aramada da bir miktar ero - line «Sıgıracı» namile maruf sabikalı Ahmet suç üstü tutulmuşlardır.

5 — Çadırclar civarında seyyar e - roin satıcılarından İsmail ve Hakkı da eroinlerle yakalanmışlardır.

Emniyet müdürlüğü bu 12 sabika - lı kaçakçıyı dün akşam geç vakit ad - liyeye teslim etmiştir.

Memur Alınıyor

Belediye Muhasebe Teşkilâtı Eksikmiş

İstanbul belediyesi muhasebe teş - kilâtına 15 ve 20 lira aslı maaşlı 60, hukuk işlerine 200 ve 400 lira üç - retili 2 memur alınacaktır.

İstimalak müdürlüğü kadrosu geniş - letilecektir. İkisi on beşer lira, ikisi yirmi lira aslı maaşlı dört memur is - timlak müdürlüğü kadrosuna alına - caktır.

İstanbul belediyesi zat işleri mü - dürlü Samihle, mektupçu Necatinin maaşları 70 liradan 80 liraya temin - lik işleri müdürü Mustafa Nurin'in maaşı 55 liradan 70 liraya çıkarıl - mıştır.

MÜTEFERİK

Mahallî İdareler Müdürü Gedi

Dahiliye Vekâleti mahallî idareler umum müdürü dün sabahki ekspres - le Ankaradan şehrimize gelmiştir.

SORUYORUZ!

ArananBir Telefon Numarası

Devlet Demiryolları matbaası müstahdemlerinden Aziz Uçtay yazıyor:

«— Haydarpasa istasyonundan evvelki gün Şişli Etfal hastahane - sine telefon ettim. Elimde son se - nenin telefon rehberi vardı. Num - ra 80014 idi. Fakat, dördü defa bu numarayı aradığım halde, karşıma hastahane çıkmadı. Galatada bir bir şarap fabrikası çıktı. Nihayet telefon idaresinin merkezini, yani 01 numarayı aradım. Karşıma bir Bayan çıktı. Vaziyeti söyledim. Bizi alâkadar etmez, dedi. Bu ne - den iletir geliyor?.. Boşboşuna, 4 defa, neden telefon muhavere ü - creti verelim?»

Bunu alâkadarlardan soruyoruz.

Soruyoruz!

Fırtınanın Tahrifatı

Tekirdağ'da 4 Büyük Motör Battı

İki gece evvel vukubulan fırtına - nın Marmara iskelelerinde yapıldığı tahrifata ait malûmat gelmeğe baş - lamıştır. Tekirdağ limanında 4 bü - yük motör batmış, Ereğli ve diğer Marmara iskelelerinde bir çok san - dal ve yelkenliler karaya vurmuş - tur. Beşiktaşı da üç tane tenezzüh sandalı sahile vurarak parçalanmış - lardır. Fırtına hafiflemekle beraber devam etmektedir.

Mudanya İskelesi

Tamir Edilecek

Son zamanlarda Mudanyada va - purların yanaştığı büyük iskele ha - rap vaziyete gelmiştir. Bilhassa Trak sistemi vapurların çıkma yerleri is - kelelin çok aşağısına geldikinden is - keleye sonradan bir ilâve yapılmış - tir. Buna rağmen vapurlardan çıkma ve vapurlara girme işleri müşkül - la yapılmaktadır. Limanlar isletmesi umum müdürlüğü Mudanya iskelesi - ni esaslı surette tadil ve inşa edecek - tir.

Kaptan ve Makinistlerin Terfi İşleri

Denizyolları idaresi kaptan, maki - nist ve diğer gemi adamlarının terfi işlerini bir nızama koymak için bir talimatname hazırlanmaktadır. Şin - diye kadar her altı ayda bir yapılan im - tihnlarda terfi hakkı kazanan kap - tanlar bu haklarının karşılığını fi - len göstermektedirler.

Talimatname hazırlandıktan sonra muhtelif hizmet müddetlerini dol - duran denizciler maaşları ve vazife - leri yükseltilerek terfi ettirilecekler - dir.

Yerli malı kullanmak, millî iktisadiyatın yükselen binasına yeni bir taş ilâve etmek demektir ULUSAL EKONOMİ ve ARTTIRMA KURUMU

İşsiz Kalan Liman Amelesi

İdareye Müracaat Edenler İşsiz Değillermiş?

Liman isletmesi umum müdürlüğü işsiz kalan tahmil tahliye ameleleri - nin vaziyeti etrafında tetkikler yap - maktadır.

İlk tahkikatla garip bir neticeye varılmış ve idareye müracaatla haf - tada bir lira bile kazanmadıklarını söy - leyen 30 - 40 amelelin en çok pa - ra kazananlar oldukları anlaşı - lmıştır. Geçen gün idarenin önünde toplanan bu amelelerden en azı bu a - yın 25 gününde 23 lira para kazan - mışlardır. İçlerinde bu 25 günde 45 lira kazananlar bile vardır. Asıl işsiz kalan ekseri ameleler ise idareye sık sık müracaat etmek ve ötede beride kendilerine geçecek iş aramak - tadırlar. Liman idaresi bu vaziyeti gözönünde tutarak karar verecektir.

ADLİYE

Deli mi Yoksa?

Dün sabah köprüünün Galata ci - hetinde cereyan eden bir harfen - dadık ve polise hakaret hâdisesinin muhakemesi biraz sonra asliye 4 ün - cü cezada görülmüştür.

Suçlu Osman oğlu Hüsamettin is - minde bir gençtir. İddiaya göre ken - disî Galata rıhtımında kalabalık a - rasında vapur bekleyen bir kadını sıkıştırmış bilâhare kendisine iltihada bulunan polise de sövüp saymıştır. Evvele İzmirde yüksek bir adliye makamını işgal ettiğini söyleyen suç - lunun, muhakemede ki bazı garip hal - lerinden dolayı müşahede altına alın - ması kararlaştırılmıştır.

Muhakeme Karara Kaldı

Unkapanında Aliş isminde bir gen - el karından bıçakla ağır surette ya - ralıyarak öldürmeğe teşebbüs eden Hasan isminde birinin muhakemesine dün ağırceza da bakılmıştır.

Müddeiumumi; suçlunun «Öldür - meğe teşebbüs» fikrinin kat'i suret - te belli olduğunu söyleyerek teczi - yesini istemiştir. Muhakeme karara kalmıştır.

Matbaadan Paspasları Çalmışlar

Reklâm matbaasının paspaslarını çalarak Yusuf Osman ismin - de birisine satan Vahdet ve Yuda isimlerinde 2 genç dün asliye cezada muhakeme olunmuşlardır.

Vahdetin bu işten sonra bir müd - det izini kaybederek bilâhare müd - delumumilik kalemine kâtip olarak girdiği ilbar olduğundan muha - keme bu ilbarın tetkiki ve şahit cel - bi için başka bir güne bırakılmış - tir.

Süleymaniye Stadn - daki Maçlar Geri Bırakıldı

Bugün Süleymaniye stadn - da oynanacak ikinci küme ma - çları hafta içinde yağın yağmur - lardan dolayı sahanın bozulması hasebile tehir edilmiştir. Bu ma - çlar birinci devre sonunda yapıla - caktır.

16 ıncı Yıl..

Memleketi Cumhuri - yetin 16 ıncı Yılında Her Yıla Nazaran Maddî Ve Manevî Bakımlardan Daha Büyük, Daha Ku - vetlenmiş Olarak İd - rak Ediyoruz.

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Bugün gazetemizin okuyucu el - lerine geçtiği saatlerde memle - kette on altıncı Cumhuriyet Bay - ramı çoktan başlamış bulunacak - tır. Memleketi on altıncı yılda geride bıraktığımız yıllara na - zaran maddî ve mânevî bakım - larıdan daha büyükmiş, daha kuv - vetlenmiş olarak idrak ediyoruz.

Tek eksiğimiz ve üzüntümüz Ebedî Şef Atatürkün aramızda olmamasıdır. Her fani hayatın bir sona bağlanması tesellidir ki, bize de bu boşluğun acısını gidiyor.

Esasen Atatürkün, Türk vata - nı ve Türk Cumhuriyeti adında - ki memzuc varlığı tarihini bütün seyrinde kendi yaratıcılığı ve tel - mel vasfını muhafaza edecek i - çin onun fani ve cismanı varlığın - dan başka da hiçbir şey kaybet - miş değiliz. Hele onun fani kay - bından sonra; onun yerinde ve onun dehâsında Millî Şef önün - nün müşîerek ve mümtaz şahsi - yetini bulmuş olmamızın millî bünyemize verdiği huzur ve kud - ret bize hal ve ıstıkbal bakımın - dan ayrıca bir kuvvet kaynaklı - gı ifadesi getirmiş bulunmaktadır.

Türk milletinin yaratıcı varlı - ğının bu on altı yıl içinde vücu - de getirdiği eserin azametini bi - zim için ne ifadeye, ne de tasvi - re imkân yoktur. Bu yaratıcı ve hedefe varmak için her türlü şart ve kayıı bağdan müstağni mil - letin azmindeki gayretin hakiki değerini ancak ilerinin tarihi o - na verecek; bu on altı yılın on altı asırlık bir ölçü içine sığabi - lecek harikulâdeliğini ve veri - mini ancak o, nesilden nesile e - bediyete kadar anlatıp sürdüre - cecktir.

Biz, bir millî bütünlüğün tam gurur ve mazhariyetleri içinde bugün on altıncı Cumhuriyet yıl - ımızı idrak ederken muhakkak ki, dünyanın bir kısmı da kan ve ateşe boğulmuş bulunuyor. Ay - rıyanın üç büyük devleti harp halindedir ve yine Avrupa bin - bir meçul, kâbuslu ve karanlık hâdiseye gebe dir. Bu karanlık, kâbusu, meçul âlem karşısın - daki sükûn, emniyet, bütünlük ve aydın yolculuza da hiç şüphe - si rejiminize ve rejiminize hâ - kim olan hususiyete ve enerjije borçluyuz.

Rejimin kuruluşu gündenben - ri kendisin için çizdiği harici ve da - hili politika yolu ve sistemidir ki, bize bugün bu feralığı, bu em - niyet ve ıstıkrarı getirmiş bulu - nuyor. Ve... yine bu yüzdendir ki, on altıncı yıla hiçbir millete nasip olmıyan kazanılmış büyük siyasi zaferlerle, şük, emniyet ve refah şartları ile girmiş bulu - nuyoruz.

On beş yılın memlekete getir - diği her bir yıl yıllık enerjiye tekabül edebilecek muazzam eser - lerini bir tarafa bırakarak yal - nız 29/10/938 ile 29/10/939 ara - sındaki mahdut zaman mesafesi - nin, verimini bile tebarüz ettir - sek yine birbirinden muazzam eserlerle karşılaşırız, ki, bu dev - ir Millî Şef İnönünün Cumhur Reisliğinin birinci yılıdır. İkinci on beş yıllık devrin birinci ka - demeye ve merhalesi olan bu se - nenin en bariz vasfı dahilinde tam bütünlük, halka iniş, sâyde mü - savat, iş, refah, kazanç ölçülerin - de faziletli tevzi; inkılâp parti - sine ve halkelerine daha geniş çalışma imkânları vermek, me - bus seçminde halkın reyini al - mak gibi sosyal mevzular ve umran kalkınmaları, Erzuruma varış, gibi eşsiz muvaffakiyet - ler olduğu gibi dış politika ba - kımından da en büyük zaferleri - nin yalnız iki müntezem ve ta - rihşümül eseri: «Hatay» kazan - mak ve Türk - İngiliz - Fransız ittifakını yapıp Tuna boyundan Hint eteklerine ve Süveyş ger - ilerine kadar arzun bütün bir par - çası üzerinde sulh ve sükûna ku - tarmak, milyonların minnetini kazanmaktır. Yalnız, şu iki eser bir milletin tarihinde yüz yıllık ölüğün destanlığını ifa edebilecek kudreti kendi varlığında muha - faza edecek ve yasaatacak eser - lerdendir.

ETEM İZZET BENİCE

(NOT: Son Telgraf'ın değerli Baş - muharriri makalelerinin ikidü'da da nesrine müsaade etmiştir. Bilhas - sa Anadolu ve Trakya okuyucuları - mız için çok istifadeli olacak olan bu makaleleri bugünden itibaren munla - zam surette neşredeceğiz.)

EDEBİ ROMAN: 59

Karlı Bir Kış Sabahı

Selâmi İzzet - Meharet Ersin

Seninle her şeye, yoksulluğa, mahrumiyete, hattâ gökşümün be - beği gibi sevdiğim baba ocağımın elden gidişine bile tahammül ede rek hayatının sonuna kadar ya - samaya azmetmişim. Fakat be - nim şeref ve haysiyetini hiçe sa - yan bir kadın için bundan sonra herhangi bir fedakârlıkta bulun - mağa kendimde bir mecburiyet görmüyorum. Artık düştün taşın kararımı sen ver. Ayrılmak için mahkemeye istersen ben mür - acaat edemeyim, istersen de kendin müracaat et.

Peyman da ayağa kalkmıştı. Yüzü dudaklarına kadar kor - kunç bir sarılıkla sararmıştı, parmakları birbirine kenetlen -

miş, narin elleri titriyordu. Fak - at halinde biraz evvelki buhran - dan eser kalmamıştı. İtidaline sa - hip, sakin ve mütevekkil bir ta - vırla:

— Bana artık söyleyecek baş - ka hiçbir sözün kalmadığını an - lıyorum, dedi. Bittabi bütün itti - hamlarında, bütün şikâyetlerin - de yerden göğe kadar haklısın. Yanız müsaadele bir noktada yanlışlığımı iddia edeceğim. Ben belki vaktile akılsızlık, tecrübe - sizlik, görgüsüzlükle büyük bir hata işledim. Belki ben senin söy - lediğin her şey olabiliyim, fakat hiçbir zaman senin zannettiğin gibi erkek avlamak için puslu ku - rabilecek kabiliyette bir insan

değdim. Biraz evvel para, pul, şöhet, hiçbir şey aramadan be - nimle sırf beni sevdiğim için evlen - diğinden bahsediyordun. Ben de tipki senin gibi yaptım Galip, se - ninle sırf seni sevdiğim için ev - lendim. Biliyorum sözümün inan - mıyorsun, fakat ne yapalım, bu hakikati bir kere daha tekrarla - maktan kendimi alamıyorum.

Galip karısının bütün bu söz - lerinden zerre kadar mütehassıs olmamış gibi, bir tek kelime söy - lemeden duruyordu. Genç kadın sevgi ve tahassür dolu gözleri - ni kocasından ayırmadan sözünü bi - tirdi:

— İnşallah Pakize ile çok, pek çok, bizim, aramızda bu gölge gi - rmeden evvelki saadetimizi andı - rıp bir saadetle mes'ut olursun Galip. Senin hatırı için bunu bütün kalbimle temenni ederim. Ve bir dakika tereddütten sonra titrek bir sesle ilâve etti:

— Ayrılmadan evvel beni son bir defa öpmez misin?

Galip başını bile çevirmeğe lü - züm görmedi:

— Aramızda artık her şeyin bit -

miş olduğunu bana tekrarlatma - nı hiçbir nekadar isterdim. Ve bu sözlerle kapıyı açtı, odadan çık - ti.

— 19 —

Galip çıkıp gittiğinden sonra Pey - man kendini «eniş maroken kol - tuklardan birine attı. Bir müd - det, başı ellerinin arasında, ses - siz ve hareketsiz öylece kaldı. Son ra yerinden kalktı, zile bastı, ge - len hizmetçiye arabacının araba - yı derhal hazırlıyarak kapının önüne getirmesini söyledikten sonra yukarı odasına girdi. Pal - tosunu, sapkasını giydi, aştığı in - di. Kapıda kendisini bekleyen arabaya bindi.

Pakize, bir akşam evvel Galip - le beraber oturduğu şömineli sa - londa, ateşin karşısına küçük bir oyun masası çekmiş, oturmuş ah - baplarına mektup yazıyordu. Bir aralık bahçede eve doğru yakla - şan bir arabanın gürültüsünü işi tince yüreği ağzına geldi. Bu sa - atte onu görmeğe gelen Galipten başka kim olabilir? Genç ka - dın heyecanını yatıştırmağa ca - rışarak kulak kabarttı. Neredey -

se koridorda Galibin sert, asabi ayak sesleri işitiyecek ve bir da - kıka sonra kapı açılıp, istediği bir oyuncuğa malik olmak üze - re olan küçük bir çocuk sevinç ve heyecanla gözleri pırıl pırıl parlayarak Galip içeri girecekti. Fakat genç kadının ümidi boşa çıkmıştı. Koridordan Galibin sa - bırsız adımları yerine yağsıca bir uşuşun ağır ve temkinli ayak ses - leri geliyordu. Çok geçmeden ka - pı vuruldu, içeri giren usak:

— Bay Galibin karısı sizi gö - rmeğe gelmiş, kendisini buraya mı getireyim, yoksa misafir sa - lonuna mı alayım? Dedi.

Pakize birdenbire şaşaladı, Peyman'la hemen bugünlerde kar - şılaşağını hiç ummuyordu. Şim di ne yapacak, bu kadının ne ko - nuşacak idi. Ömründe korku ne - dir bilmiyen genç kadın biran için âdeta korkuya benzer bir his - le sarsıldı, sonra kendini topla - dı, uşağa:

— Buraya al! Dedi.

ATATÜRK'ÜN SON GÜNLERİ

Yazan : Rahmi Yağız Tefrika : 69

Atatürk Son Krizi de Geçirmişlerdi

16 ilkteşrin krizinde hükümet; krizin bu hastalıkta savuşturulması imkânsızlığını gözönüne alarak birkaç komünike neşretmişti. Atatürkün bu krizi atlattığı üzerine raporların neşrine lüzum kalmadığı cihetle 22 ilkteşrinde itibaren gazete sayfalarında raporların neşriden vazgeçilmişti. Fakat, 8 teşrinisani günü sabah raporunu müteakip artık bu krizin komaya münceer olacağı kat'i bir fikir halinde tebarüz ettiği için yeniden komünikelerin neşrine lüzum görüldü. Ve bu husus alâkadarlara tebliğ edildi...

8 teşrinievvel gecesine kadar birer saat olan müdavi hekimlerin büyük hastanın odasındaki nöbetleri münavebe suretile bir saate indirilmiş, bütün hekimler sarayda kalarak bu vazifeyi ifaya ve sık sık nöbet değiştir-meğe mecbur olmuşlardı. Binaenaleyh Atatürkün bu tarihten itibaren, 2 gün ve bir gece daha imtidat eden hayatları ile hepisi her dakikadaki vaziyeti bilerek alâkadar oluyorlardı. Sonra bütün bu tesbit edilenler sabah saat 10 da ve akşam saat 20 de birer rapor halinde tesbit ediliyor, raporlar müdavi ve müşavir hekimlerin toplu müşahedelerle var-dıkları neticeye müteallik bulunuyordu.

Yeniden komünikelerin neşrine lüzum gösteren kısacası muhavere müdavi hekimler heyetile hükümet arasında şöyle cereyan etmişti:

— Atatürkün sıhhi vaziyeti nasıl?
— Vahametini muhafaza ediyor!
— Yani?
— Kriz devamda..
— Netice ne olabilir?
— Sathi komaya münceer olursa atlatılmak imkânları vardır. Fakat!...

— Evet, fakat?
Bu suale çok müşkül bir cevap, hiç istenmeyen bir mukabele-nin acılığı ile karşılık verildi-yordu.

— Derin koma başlarsa bu ö-lüm hâdisesine başlanğıc olur...
— O halde komünikelerin neş-re ile efkârı umumiye'nin vaziyet-ten haberdar edilmesi zaruridir.
— Evet!

İşte 7 ve 8 Teşrinisani geceleri, kasvetli ve ıslak birer sık ge-cesi halinde ve bu vaziyet iceri-sinde sarayın havasını derin bir matemle buğulandırarak böyle-ce geçiyordu..

Yağmur gece yarısına doğru şiddetini arttırmıştı.. Sarayın kursunla örtülmüş şakallıların sı-zan sularını meydana getirdiği in-ce şırıltı Ebedî Şefin kulağına kadar aksediyor, bu aksediş onu devamlı bir rahatsızlıkta bulund-uruyordu.

O gece de 4 defa hafif zelzele hissedildi.. Hekimler, ve saray-da bulunan diğer zevat bu zelze-leleri duymuşlardı. Yalnız kriz-e kapılmış olan Ebedî Şef zel-zeleleri hissetmemişti. Bu hal de krizin komaya doğru seyrediş-i-ne apaçık bir âlametti..

8 teşrinisani krizin aynı halde devamile geçirildi.. Gece de va-ziyette bir tebeddül olmadı. Yal-nız Atatürkün rahatsızlıktan duy-duğu ızdırıp sinirli hareketlerle ifade sahasına geçiyor, doktorlar da, bitişik salonda uykusuz bek-liyen maiyet halkı da bu sebeple muazzep oluyorlardı.

8 teşrinisani günkü rapor hük-ümetin verdiği emir ve müsaade ile matbuata Anadolu Ajansı vasıtasile tebliğ edilmiş, 9 teşri-nisani çarşamba günü İstanbul gazetelerinin yine birinci sayfa-larında bütün siyah çerçeveler içinde bir gece evvelki ve sabah-ki komünikeler efkârı umumiye-ye bildirilmişti.

Neşredilen son komünikelerin adedi üçtür. Bunlar, Ebedî Şefi-mizin son sıhhi vaziyetleri, 8-10 teşrinisani'deki sıhhat durumla-rındaki âşikâr tehlikefi efkârı u-mumiye'ye telmih ve ima ve va-ziyetinde bulundukları cihetle ay-rica tarih bir kıymetli haiz bulunduklarından metinleri aynen şunları ihtiva ediyordu:

İstanbul 8 (A.A.) — Ri-yaseticumhur Umumi Kâ-

tipliğinden:

1 — Bugün, İkinciteşrinin sekizinci salı günü, saat 23 te Reiscumhur Atatürkün sıhhi vaziyetleri hakkında müdavi ve müşavir tabiple-ri tarafından verilen rapor ikinci maddededir.

2 — Bugün, saat 18,30 da hastalık birdenbire normal, seyrinden çıkarak şiddetlen-miş ve sıhhi vaziyetleri ye-niden ciddiyet kesbetmiştir. Hararet derecesi 36,4, na-bız: muntazam 100, teneffüs 122 dir.

Müdavi hekimler: Neşet Ömer İrdelp, M. Kemal Öke, Nihat Reşat Belger.

Müşavir hekimler: Akil Muhtar Özden, Hayrullah Diker, Süreyya Hidayet Ser-ter, M. Kâmil Berk, Abra-vaya Marmaralı..

Efkârı umumiye bu raporla heyecanın son haddine yüksel-miştir. Herkes raporun tekrar neş-re ile meşgul bulunurken aynı ga-zetelerde Başvekilin bir gece ev-vel Ankaradan hareketle İstan-bula geldiğini doğrudan doğru-sa gittiğini de öğrenince bu hare-ketlerin müterafik mânâsın-dan çok sevilen Büyük Şefin sıh-hi vaziyetindeki tehlikenin apa-çık mânâsını anlamış, fakat bu kadar acı bir hakikati hissettik-leri halde birbirlerini ifadeden dahi çekinerek neticeyi derin bir yeis içinde beklemeye koyul-muşlardı.

Aynı raporu Ankara radyosu da gece neşriyatı arasında halka bildirmiş ve ögle neşriyatında da Reiscumhurun sıhhi vaziyeti hak-kında malûmat verileceğini ilâ-ve etmiştir.

Başvekilin İstanbul'a gelişin-de ve doğrudan doğruya gidisin-de hastalık sırasındaki her geli-şinde olduğu gibi - Sarayda fev-kalâde hâdiseler cereyan etmek-te olduğu veya bu hâdiselerin yakınlığı da efkârı umumiye'ye kestirilmiş bulunuyordu.

Celâl Bayar, saraya gelince doğ-ru büyük hastanın yattığı daire-ye çıkmış, ilk tesadüf ettiği umu-mî kâtipte aynı heyecana sor-muştu:

— Nasıl? Değişiklik var mı?
Umumi kâtip Hasan Rıza elem-le basını salıyarak cevap verd-i:
— Maalesef çok fena!
— Göremez miyim?
— Hekimlere soralım.

Celâl Bayar gözlerinde biri-ken yaş katrelerini mendillele ku-ruluyarak daireye bitişik ve isti-rahathatki hekimlerle diğer zevat-ın ağlaşa ağlaşa bekledikleri sala-na girdi. İlk tesadüf ettiği hek-i-me, Nihat Reşada büyük bir endişe ve heyecanla sordu:

— Atatürkün sıhhat durumu nasıl? Tehlike apaçık mı doktor?
— Evet efendim!
— Ümit derecesi?
— Ümit hiçbir zaman kesil-mez fakat vahamet âşikârdır.
— Neticeyi nasıl görüyorsu-nuz?

— Kriz, seyrinde devam edi-yor.. Biraz evvel nöbetten çık-tım. Ben, büyük hastamızı ba-suçunda iken vaziyet komaya doğ-ru ilerleyiş gösteriyordu. Şu an-da komanın ya başlamış olması yahut başlamak üzere bulunması mevzuubahistir.

Başvekil ümitsizliğin verdiği acı bir yeis içinde bunahıyordu. Hekimin kısacık izahatı, kendi-sini Ankaradan buraya gelmeğe sevkeden bir gün evvelki komü-nikelerin muhteviyatını teyit e-decek, korkusunu kaviliyecek mahiyetteydi..

Bu sözler karşısında yorgun-luğu son haddine çıkan Başve-kil oracaktaki bir koltuğa oturdu, şakakları zonklayan başını avuç-larının içine aldı, beklemeye ko-yuldu.

Saatler geçiyor, hekimler bir-biri ardına nöbet değiştiriyor-lar, Ebedî Şefin yattığı daireye girip çıkıyorlardı.

Nöbeti alan her hekim bir de-fa büyük hastanın yatığına yak-laşıyor, Atatürkün nabzını, teneff-üsünü kontrol ediyor, hararet-te değişiklik olup olmadığını yokluyor, sonra; yaşlı gözlerini mendillerinin ucuna kuruluhan hastabakıcıların elem dolu ba-kışları karşısında bir köşeye çe-kilerek beklemeye koyuluyor-du..

(Arkası var)

16 NCI YIL İÇİNDE Cumhuriyet Bize Neler Kazandırdı?

16 Yıl İçinde Başardığımız İşler Asırlara Sıgmayacak Kadardır

Yazan: REŞAT FEYZİ YUZUNCU

Bugün, Cumhuriyetin on altın-cı yıldönümünü kutluyoruz. 29 Birinciteşrin en büyük bayramı-mızdır. Çünkü, Türkiye'ye yeni hayat veren Cumhuriyet rejimi-dir. 29 Birinciteşrin 1923 ten bu-güne kadar geçen yıllar içinde, genç Türk devleti, tarihte, çok az cemiyetlere nasip olmuş büyü-k muvaffakiyetler kazanmış-tır.

Bize Cumhuriyeti veren Ata-türktür. Onun mânevî huzurun-da hepimiz eğilmeğe borçlu-yuz.

Cumhuriyet ilân edildiği va-kit, memleket harap bir halde idi. Birbirini ardınca devam etmiş harplerden çıkmıştı. Balkan harbi, Trablus harbi, büyük harp ve nihayet kurtuluş harbi.. Biz, kurtuluş harbini, Avrupalıların bize hasta adam dediği devirde yaptık. Artık, Türklerin bir da-ha dirilip canlanacağını ümit et-miyorlardı. Memleketimizi tak-sime kalkışmışlar, vatanı yer yer ısgal etmişlerdi. Kurtuluş harbi mucizesi, bütün dünyaya şunu ilân etti ki, Türkün ne olduğu-nu, o zamana kadar, hâlâ, birçok-ları tanımamışlardı. Esaret ve zincire vurulmuş bir hayat altın-da muhtarip bırakacaklarını tah-min ettikleri Türk, onların kafa-larının içindeki hayalleri pek kı-sa bir zamanda yok etti.

İlk yaptığımız şey, memleke-ti düşman istilasından kurtar-mak oldu. Atatürk milletin ba-sına geçti. Yanında İsmet İnönü gibi, bir hayat değeri sadık, bil-gili, vatansever bir arkadaşı var-dı. Atatürk hazırlıyor, İsmet İnönü yapıyordu.

Kurtuluş savaşı, baştanbaşa bir destandır. 1922 yılında, memle-ket, bütün yabancılardan temiz-lenmişti. Türk ordusu, bir yıldır-sın süratle, zafere zafere koş-uyordu.

Lozanda şerefli bir sulh yap-tık. Bütün dünya devletlerine yaşamak, hayat ve istiklâl hak-larımızı tanıttık. Lozan kahr-a-manı, yine İsmet İnönü idi.

1923 yılında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Cumhuriyeti ilân etti. Saltanat lâğvedildi. Memle-kette halk idaresi kuruldu.

KALKINMA DAVAMIZ

Artık, Türk topraklarında ge-niş ve mühim bir kalkınma dev-ri başlıyordu.

Türkiyeyi muasır medenî mil-letler seviyesine çıkarmak lâzım-dı. Osmanlı İmparatorluğu, yur-dun senelerce ihmal etmişti. Dev-let teşkilâtının şubesinde şuurlu bir faaliyet başladı. Programlar yapıldı. Şimdi aradan 16 yıl geç-miş bulunuyor. Bu 16 yıl içinde, asırlara sıgımayacak kadar mü-him işler başardık. Memlekette, Cumhuriyetin yetiştirdiği yepyeni, sağlam, heyecanlı ve rejimin bekçisi olan bir nesil yetişti.

Atatürk emnet ettiği Cum-huriyeti, bu nesil, bütün kuvvet

Türk, öğün, çalış, güven. K. ATATÜRK

ve kudretle muhafaza edecektir. Çünkü, Türk gençliğinin damar-larında - Atatürkün söylediği gi-bi - asıl kan vardır ve bu kanda muhtaç olduğu kuvvet ve kud-ret te mevcuttur.

Rejimin başardığı siyasi, içti-mai, iktisadi ve ilmi birçok inkı-lâplar arasında, her şeyden evvel cemiyetin bünyesine ait değışiklik-leri söylemek lâzımdır.

Saltanat ilga edildikten sonra, mefşuk hanedan azası, yurttan tardedildi. Halifelik ilga olundu. Devlet laik bir sistemle işe baş-ladı. Şer'îye mahkemeleri, med-reseler, tekkeler, zaviyeler ka-patıldı. Tedrisat tevhit edildi.

Artık memlekette büyük bir reform başlamıştı. Yeni zihniyet, yeni ruh hâkimdi. Osmanlı ida-resinin kötü, ihmalkâr, şarklı kâfasi bırakılmıştı.

Bundan sonra, kıyafet inkılâp-ları oldu. Pes yerine şapka kabul edildi. Kadın ve erkek kıyafet-leri ıslah ve tanzim edildi. Vakıf, saat, tarih formatlerinde değışiklik oldu. Gorm usulleri kabul edildi.

DEMİRYOLLARIMIZ

Bununla beraber, yurtta, geniş bir imar hareketi başlamıştı. Ya-nan, yıkılan harap Anadolu şe-hirleri ve kasabaları yeniden ya-pılmağa muhtaçtı. Yolları o-mı-yan Anadolu yaylaları yeniden yo-la kavuşturuluyordu. Bu arada, yurtta, süratli bir şimendiferci-lik siyaseti tatbik edilmeğe baş-landı. Osmanlı idaresinin 70 se-nede yaptığı hatlar kadar, Cum-huriyet idaresi 16 senede yap-mıştır. Mevcut hatlar, tamir e-dildi. Genişletildi. Birçok şebe-

keler, ecnebilerin elinde idi. A-nadolumuzun bağrında ecnebi iş-letmesi.. Bu, olamazdı.. Bunla-rı, birer birer satın aldık.

Lozan sulhünde, birer baş be-lâsı olan kapitülasyonlar kalk-tı. Bunun son izi olan kabotaj hakkı da münhasıran, Türk gemilerine geçti.

Memleketi iktisadi faaliyet zirai, ticarî ve endüstriyel ol-mak üzere üç kısımda mütealea edilmek lâzımdır. Evvelce, ken-di yedigimiz ekmeği bile kendimiz yapamıyor, dışardan buğday ge-tiriyorduk. Cumhuriyet idaresi, yedigimiz ekmeğin buğdayını içe-riden istihsal imkânlarını bulduk-tan başka, her sene dışarıya da buğday satmak yolunu bulmuş-tur. Köylünün refahına, kalkın-masına büyük bir ehemmiyet ve-rilmiştir. Zavalı Türk köylüsü-nün başında bir belâ olan aşar vergisi, Cumhuriyetin ilânile be-raber derhal kaldırılmıştır. Köy-lü geniş bir nefes almıştır. Bilgi köylünün ayağına kadar götü-rüldü. Köy mekteplerine ehem-miyet verildi.

MEKTEP, DAİMA MEKTEP
Birkaç yıl evvel memleketi-mizi ziyaret eden Fransız Meclis-i Meb'usan Reisi Edvar Heryo, Anadolu'yu gezerken şöyle de-miştir:

— Nerede büyük, yeni, asri bir bina görürsem anlayorum ki, mekteptir. Her yerde mektep, daima mektep..

Devlet Ziraat Bankasını ıslah ve tevsi ederek, köylüye yardım elini de uzatmış, müstahsil köy-lünün ihtiyaçlarını gidermiştir. (Arkası 8 inci sayfada)

Askerlik

Majinoya Taarruz Mu-vaffak Olabilir Mi?

Tanklara Karşı Dafi Toplar Bu Yürüyen Zırhlıları Durdurabilir

YAZAN
Emekli General Kemal Koçer

Majino müstahkem mintakası, bitaraf memleketler hesaba ka-tılmadığı halde, İsviçrenin Bal-yakınlarından başlayarak Lük-senbur'un cenup ucuna kadar uzanır. Karlsruhe'ye kadar olan kısım, Rhin tabii mâniine daya-nır, Karlsruhe karşısında, takri-ben bir zaviyei kaime teşkil et-mek üzere kırılır, simali garbiye doğru imtidat eder.

Şimdiye kadar harekât, büyük miyasta olmamak şartile, he-men daima Karlsruhe ile Lük-senburg arasında cereyan etmiş-tir. Hararetili faaliyetler Sar-bruck'un etrafında gbze çarpmış-tır.

Mintakanın cenup kısmı dağ-lık ve arazi kapalıdır. Bu kısım-da «Rhin» üzerinde köprü atıl-ması nisbeten güçtür, cereyan fazladır.

Fransızlar, müstakbel teşebbü-sat üzerinde büyük tesir göste-remeyecek bir ilerleme yapmış-lardır. Alman ordusunun da Rhin ile Lüksenburg arasında mühim hazırlıklar yapıldığı her gün ge-len haberlerden anlaşılmakta-dır.

Karlsruhe ile Lüksenburg aras-ındaki 100 kilometrelilik bir sa-hada, Nansi istikametinde tev-ci edilcek bir taarruz, muvaffa-kiyete iktiran ettiği takdirde, Rhin gerisinde kalan Fransız mevzii tehdit edilebilir.

Diğer taraftan Rhin ve Mozal'e dayananak Fransız ordusunun i-cra edeceği bir taarruza, muvaf-fak olduğu surette, Alman ord-u-su Rhin üzerine atılmış olur. Al-man ordusunun bu mintakaya e-hemmiyet vermesindeki sebebi burada da aramak doğrudur.

Fransız ordusu Verdun ve Nansi istikametinde bir Alman varmasını, Strasburg, Nansi ve Verdun müstahkem mintakaları kuvvetlerinin müdahalesile dur-durabilir. Büyük harpte Verdu-nun oynadığı rol malumdur ve burasının, her ihtimale karşı, ye-niden müdafaâ haline konulu-gu da öğrenilmiştir. Başarılan bir yarma, yeni müstahkem min-takalara çarpar.

Alman ordusunun bu yarma hareketini başarmak için müra-caat edeceği kuvvet, vasıta ve usulün nelerden ibaret olacağı propaganda kabilinden ajansla-ra makal sermayesi oldu:

a) **GÜVENİLEN TANKLAR**

Tankın asri tahkimata karşı büyük işler başaramayacağı her tarafça bilinen bir hakikattir. As-ri tahkimat, en büyük tankları da tuzaga düşürecek mükemmel ter-tibatı haizdir. En kesif tank küt-lelerini tepelemek üzere, kolay-lıkla yıkılamıyacak kuvvetli mev-zilere yerleştirilmiş olan tank defii topları, siddetli tevkif ates-lerile, bu dalgaları kırarak kud-rettedirler. Diğer taraftan, bü-tün hafif ve orta çaplı toplar da bu savlete karşı bir çeşit barajı a-çacaktır.

Lâğım tertibatı, bertaraf edil-melerine imkân bulunamıyan yeraltı lâğım tertibatı ihtiyaca göre faaliyet geçirilir. Fransız-ların harekete geçirdikleri boş kanyonlarla takip ettikleri te-iz-mizleme usulü de, bu maksada elvermeyecektir. Ağır tanklardan 15 santimetrik toplarla müceh-hez tanklarda bahsedilmekte-dir. Bu, nihayet zırhlımsız, oyn-nak bir top demektir. Bu kulus, topçu için ancak bir hedef teşkil eder, püsküreceği atışta, hedef-sizdir. En ufak çaplı müdafaâ sı-lâhı, ateşlerden masundur.

Muharebenin bu safhasında tanka karşı tankla mukabile ba-his mevzuudur. Ancak, tank taar-ruzunu da dikkat gözünde bu-lunduran müstahkem manzume teşerile ve lâğımlarla bu dalga-vazife vermek üzere, yalnız a-teşlerle ve âğimarie bu dalga-ların tesirini hiçe indirmek is-tiyecektir.

Binaenaleyh, tank kütleleri ilk safhada hemen de hiçbir iş gö-remezler.

b) **HAVA KUVVETLERİ**

Hava kuvvetleri bombalarile, makineli tüfek ateşleriyle iş gö-rürler. Bomba, şakilliye yakın

bir yol takip eder; en ağır bom-baya da mukavim olan top mev-zilerine ve mürettebat sığınak-larına karşı bombanın büyük bir iş göremeyeceği şüphesizdir. Ma-kinelî tüfeğe gelince, bunun da hattâ toprak siperlere karşı, te-siri yoktur.

c) **TOP ATEŞLERİ**

Tahkimat, sistem ve tesir hu-dudu muayyen bütün silâhları gözde bulundurmıştır. kolis ar-kasında oynanan teknik rol de nazari hesaba alınmıştır. Kat'i bir kanaatle iddia edilebilir ki, silâh, Liyez'de ve Namur'da oldu-ğu gibi, tahrip kabiliyetinde de-gildir.

Tahkimata karşı istihdam edi-lecek bir kısım topçusunun ileriye sürülmesi lâzım gelecektir. Bu topçu, barnacak vaziyete gelin-ciye kadar, hattâ malzemece de azim zayıfata maruz kalmağa mah-kumdur. Daha şimdiden karşı -daki deprenmelere Fransızlar cehennemî ateşlerle cevap ver-mektedirler. Taarruzu ateşlerle olduğu bir yerd boğmak bir kai-dedir.

Bir girmiy veya yarmaya mu-vaffak olunduğuna göre de, kat'i netice elde edilemeyecektir. Bu-na dair düşüncelerimi ayrı bir yazımda teşrih edeceğim.

Alman ordusunun elde edebi-leceği muvaffakiyetin, aralık a-rasında, Alman topraklarında yer tutan Fransız zayıf kuvvetlere karşı mümkün olabileceğini dü-şünenler vardır. Buna «oynak hareketler», diyoruz. harbin de-vamı müddetine, böyle müsa-raaları belki sık sık ve yer yer, görmemiz ihtimal dahilindedir. Bu, ancak kuvveti israf eder, bi-naberin semeresizdir. Bu geçil-mez setler karşısında taarruz ha-zırlıkları görünlere: «Baska bir dest arayıp rekzi huyan eyliye-lim!» diyenlerin hakkı var. Fa-kat, nerede?

Cumhuriyetin 16 ncı Yılı

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

Cumhuriyetin 16ncı yıldönümü gününde, İstanbul'da Atatürk'ün doğumunun 16. yıldönümü kutlanıyor.

1 Eylül 1925 te Kastamonu'da Atatürk'ün doğumunun 16. yıldönümü kutlanıyor.

Millet üyusuk bir ruh telkin eden tekkeler, türbeler, zaviyeler kapatıldı, beynelmîlî takvim ve saat kabul edildi, Türk medenî kanunu çıktı. Kabotaj hakkı bizim oldu. 29 Mayıs 1927 de Ankara - Kayseri demiryolu işletildi, sınırlarımız içinde kaç kişi olduğumuzu saydık. Anadolu demir-yollarını satın aldık. 5 Nisan 1928 de din ile devlet işlerini ayırdık. Türkiye Cumhuriyeti lâik oldu. beynelmîlî rakamları benimsedik, 9 Ağus-tos 1928 de Kemal Atatürk İstanbul'da Sarayburnunda harf inkılabını müjdeliyen nutkunu söyledi. İki ay sonra Türk harfleri kanununu Büyük Millet Meclisi kabul etti.

Türk çocukları ilk tahsillerini Türk mekteplerinde yapıyorlar; şehirle-rası ve şehirler dışı telefonlarla ko-nuşuyoruz. Memleketi demir ağlarla kuşattık, tren Erzuruma ulaşı; kâ-jidımızı kendi fabrikamız temin e-diyor. Hataya sahibiz, İzmir telefonu, İstanbul telefonu, suyu, tramvayı, e-lektriği bizim oldu.

Dünyanın bu karalık, bu karışık günlerinde, sınırlarda toplan güler-ken Cumhuriyetimizin 16 ncı yılı-mı me'ut ve bahıtyar kutlarken, Milli Şefimizin sözlerini tekrar edelim: «Suh ve terakki yoluna bütün gay-relerini asil bir surette vakfetmiş o-lan milletimiz mecbur olursa kendisi ve şanlı ordusu geçmiş kahramanları hayranlığını celbedecek yeni kahr-manlarla dolu olan fedakar göğsünü en parlak vazifelerle süslemeye ha-zırdır.»

Müsterih uyu Atatürk, gönülden dilediğin gibi «Ne mutlu Türküm di-yene!» sözü ile göğsümüzü kabartı-yoruz, ve gönülden dilediğin gibi bu büyük millet bayramını, «Ebediyete giden her on senede» daha büyük şereflerle, saadetlerle, huzur ve refah içinde kutlayacağız. S. İ. S.

Bugün **SARAY ve İPEK** Sinemalarında Birden
Senenin ilk büyük TÜRK FİLMİ
ALLAHIN CENNETİ
Seanslar : 11.15 - 2 - 4.15 - 6.30 ve 9 da
Bugün saat 11.15 matinesi tenzilâtlıdır.

BUGÜN **MELEK** Sinemasında
Unutulmaz "GÜNAHKAR KIZLAR," filmini yaratan
CORINNE LUCHAIRE
ve **ANNIE DUCAUX**
Senenin en güzel ve en nefis FRANSIZ şaheserinde
ÇIKMAZ SOKAK
Programa ilâveten : TÜRK - FRANSIZ - İNGİLİZ Anlaşmasının imzası
Bugün saat 11 ve 1 de tenzilâtlı matineler

HAZRETİ MUHAMMET

Yazan: Ziya Şakir

Tefrika: 68

Ömer, Mukaddes Taşın Üzerini Temizletti

Fakat Hazreti Peygamber, Beytullah'a da arkalarını dönmek istemiyorlar... namaz kılar ve kıldırırlar, bu iki mukaddes makamın arasını kible ittiha ediyorlardı.

Medineye hicret buyurduktan sonra, bu usulü tatbiki imkân bulunamamıştı. Çünkü, (Kudüs) beldesi, Medinenin şimal istikametinde bulunduğu gibi, (Mekke) de cenupta kalmıştı.

Resulü Ekrem, bu imkânsız - lıktan müteessir iken: (Feyle vecheke şatrel mescidil harâm...)

Ayeti kerimesi nazil olmuş... Cenabıhak tarafından, tekrar (Kâbe) nin (Kible) ittihası irade buyrulmuştu.

Bu âyeti kerime nazil olduğu zaman, Resulü Ekrem «Benü selme» mescidinde öğle namazının üçüncü rekâtını kılıyorlardı. Namazı bozmadılar. Ağır ağır (Kâbe) tarafına dönerek, namaza devam buyurdular. Buna binaen bu mescide (iki kibleli mescit) dediler. Biri (Kâbe) ye, diğeri de (Kudüs) e karşı gelmek üzere iki (Mihrap) inşa ettiler.

Resulü Ekrem'in Kudüs şehrine verdiği ehemmiyetin sebebi; (Suhuratullah) denilen taşın o belde ve (Beytülmuqaddes) in içinde bulunması idi.

An'anet ve rivayata göre, bu taş, (Mukaddes) ti. Çünkü (Nuh Peygamber) in oğlu (Sâm), babasının emriyle bu taşın üzerine bir mâbet yapmış, bütün hayatını orada ibadetle geçirmişti.

Resulü Ekrem'in büyük cedü, (Hazreti İbrahim Halilullah) ta Hicaz tarafına gelirken bu mâbette uzun zaman kalmış. O havalede kendi dinini neşredirken, orayı da kendisine (makam) ittihaş eylemişti.

(Beyti Mukaddes) i inşa eden, (Süleyman Peygamber) dir. Bu zat, o mâbedi yapmakla, o (taş) a daha büyük ehemmiyet vermiş. Artık ondan sonra (Allahın taşı), bütünü kıymet ve kutsiyet kesbetmiştir.

Yahudiler de bu taş mukaddes nazariye bakmışlardır. Onlar da bu taşın etrafına bir takım mâbetler yapmışlardır.

(Kudüs) ve havalisi, Beni İsrail hükümdarı (Sıtkıya) nın ekinde iken, (Asûr) hükümdarı (Buhtunnasir) Kudüs şehri'nin zaptetmek istemiş... Fakat şehrin kalesi kuvvetli olduğu için buna muvaffak olamıyarak tam iki buçuk sene, Kudüs kalesini muhasara ederek mancincik ile attığı taşlarla, (Beyti Mukaddes) i tahrip eylemiştir... Böylece harap olan mâbet, sonraları (Key Hüsrev) tarafından tamir edilmiştir.

Hristiyanlar da (İsa) Peygamberin orada defnedildiğine kanidirlir. Ve bunun içindir ki, oraya, meşhur (Kamame) kilisesini inşa etmişlerdir.

Resulü Ekrem Efendimiz, büyük cetleri, Hazreti İbrahim tarafından ihya edilen bu makamın kutsiyet ve mebrûkiyet telâkilerini bozma istememişler... Bu suretle (Beyti mukaddes) i, kible ittihaş eylemişlerdi. Ancak (Kâbe) hakkında nazil olan âyetlere ittibâ ederek, o icap dolayısıyla tebdile lüzum görmüşlerdi.

Bu derecede ehemmiyeti haiz olan bu ilâhî makama ait bahse hitam vermeden, istitrat olarak, şu malûmatı da ilâve edelim ki, İslamiyetin intişarına başladığı esnada, Yahudiler ile hristiyanlar arasında şiddetle hükümferma olan ziddiyet ve nifak dolayısıyla bu Mukaddes makam her iki taraftan da gizli den gizliye tahribata uğramış. Adetâ bir harabe haline gelmişti. (Romalılar) nın bu havalisi işgal etmelerinden sonra ise, artık (Allahın taşı) nın bulunduğu yer, tamamile bir süpürüntülük haline getirilmişti.

(3 üncü Halife, Ömer) zamanında, İslâm ordusu muzafferane (Kudüs) e girdi. O zaman Halife Ömer, (Mukaddes taş) ın üzerine yığılmış olan süpürüntüleri kaldırtarak, oradaki mezbelerleri kâmil tenizletti. Resulü Ekrem'in vaktile kible ittihaş ettiği bu muallâ makama derhal bir cami yapılmasını emretti. (Camii Ömer) denilen bu cami, bugün bile oradaki mâbetler arasında temayüz etmektedir.

(Allahın taşı) nı, ihtiva etmek olan (Beyti mukaddes) denilen (Mescidi Aksâ), Kudüs şehrinin - şimdi, İslâm mahallesi o-

lan - (Müverriye) tepesi üzerindedir. Ve Mukaddes taş ta, bu mescidin tam orta yerindedir. Taşın etrafı, o zamandan bu zamana kadar itina ile muhafaza edilen sert ağaçtan yapılmış bir parmaklık ile çevrilmiştir. Taşın üzerinde, zeminden itibaren (51 arşın) yüksekliğinde bir kubbe vardır. Bu taşın çalınmasına veya tahribata uğramasına mâni olunmak için, ağaç parmaklığının haricinde, zeminden kubbe ye kadar yükselmek üzere demir potrellerden mürekkep, ikinci bir parmaklık daha vücutte getirilmiştir.

Bu parmaklıkların haricinde - bilhassa müslümanlar tarafından büyük bir ehemmiyetle - ziyaret olunan diğer bir taş daha vardır ki, an'anevi rivayetlere nazaran; Resulü Ekrem, (Miraç) gecesi, bu taşta basarak (Burak) a binmiş ve buradan semaya yükselmiştir. Bu taşın üzerindeki izler, Resulü Ekrem'in ayak izi ile, kendilerini Buraka bindirmek için taşı tutan meleklerin ayak izleri telâkki edilmektedir... Şimdi, Resulü Ekrem'in ayak izi olduğu rivayet olunan yerde, bir gümüş mahfaza içinde, (sakalı serif) vardır... Bu mukaddes taşların üzerindeki kubbe, 12 adet mermer direk üzerinde yükseltilmiştir.

Mescidi Aksânın bugünkü vaziveti, Mekkedeki (Kâbe) den ve Medinedeki (Mescidi şerif) ten büyüktür. Ve etrafı, kale gibi bir sür ile muhatır. Bu kuvvetli ihata duvarının (Sûru kibli) denilen noktasından (Sûru şimali) denilen noktasına kadar uzunluğu 660 arşın... Sûru şariden (Revâki garbi) ye kadar genişliği de, 406 arşındır.

Mescidin büyük mihrabı, av - lüdadır. Halk arasındaki rivayetlere nazaran, bu mihrabın inşası ve ibadet makamı olması, (Davut) Peygambere atf olunmak tadır... (İsa) Peygamberin doğduğu yer olmak üzere maruf bulunan mahal ise, bu mihraba çok yakın bulunmaktadır.

Mescidi Aksânın muhiti, kâmil ten ziyaretgâhtır... Mescidin biraz aşağısında, - ve, (Mehdi İsa) denilen yerin tarafında - zeytin ağaçlarıyla muhat genişçe bir meydan vardır ki, buraya (Estabali Süleyman) derler. Burası da, kuvvetli bir duvarla muhafaza altındadır. Burada da, (İsânın tahiti ve mihrabı), (Meryemin mihrabı) (Havariyunun mihrabı), (Nuh Peygamberin mihrabı) nâm larında mihrablar vardır... Bu - rayı ziyaret eden ve namaz kılan Müslümanlar, namaz esnasında (Meryem süresi) ni okumayı ve (Secde) etmeyi sâvap addederler. Nitekim, (3 üncü Halife, Ömer) Kudüs şehrine muzafferan girdiği zaman, öye hareket etmiş. Ve onun bu hareketi, artık bir usul ve an'ane haline girmiştir.

Aynı mevkide, Osmanlı Padişahlarından (Yavuz Sultan Selim) tarafından da bir cami inşa ettirilmiştir. Bu camide bir takım ehemmiyetli dini ve tarihî nokta ve hatıraları ihtiva etmektedir. Caminin büyük kapısından girildiği zaman, sol tarafta (Bir'ı varaka) denilen mübarek kuyuya tesaşüf olunur. Ve altı bütün o muhit, Musa Peygamberin, imam Şâfiinin, İsa Peygamberin Hazreti Meryemin, Yahya ve Zekeriya Peygamberlerin vesair zevatı muhtremenin mihrabları, İsa Aleyhisselâmın ayak izi (Hizir Aleyhisselâmın kapısı) gibi (Mübarek) addedilen makam ve mevkilerle doludur.

Resulü Ekrem tarafından ehemmiyetle telâkki buyrulan (Kudüs) şehrinin en büyük hususiyeti (Musa - İsa - ve, Muhammed) dinlerine mensup olanların, bazı mahalleri kendilerine müşterek ziyaretgâh addedmeledir... Meselâ, (İsa) nın valdesi (Meryem) in kabri, (Babülsabat) denilen kapının hemen haricinde, bir kilise içindedir. Bu kiliseyi, Bizans imparatorlarından (Kostantin) in valdesi, (Hilâne) (1) bina ettirmiştir. Bu kilise ve Meryemin kabri - Hristiyanlar gibi - Müslümanlar tarafından da hürmetle ziyaret edilmektedir.

Yahya ve Zekeriya Peygamberlerin makamlarını ise, her üç dinin salikleri tarafından aynı taksim ve ihtiram gösterilmektedir.

(Arkası var)

(1) Helen - Elena.

YURDUN İÇİNDEN

İlk Trenle Erzuruma giderken gördüklerim

Ankara, Sivas Ve Erzurum.. Türk Azminin Şaheser Varlığı

YAZAN:
Zeki Cemal

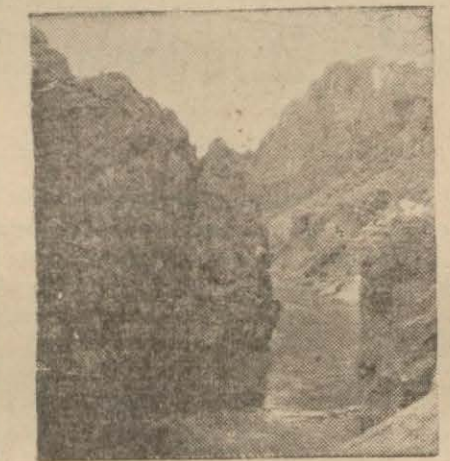
Palandöğen dağlarının yamaçlarına yaslanmış şehir bütün azametle karşımızda yükseldi. İşte birer tarih yapmış tabyeler... İşte her karış toprağında bin bir kahramanlık destanı anlatan kaleler...

Şehre giren Erzurumluların yüzünde dünk, bugünkü tarihi okuyor ve Türk yurduna kötü gözle bakmak isteyenlere ilk cevap verecek olan bu serhad şehrinin yarınki kahramanlarını görüyordum.

Dün Pasinler yaylasında at koşturan Alpaslandan başlayarak 93 harbine kadar Türk tarihine birer zafer destanı yazan Erzurumlular.. Nihayet Atatürk kucagını açan kahramanlar.

Erzurumun görülmeğe değer yerlerini geçiren zat anlatı - yordu:

— Erzurumun her köşesi birer şehit yatağıdır. İşte şu gördüğünüz boğazda bir zamanlar dünya tarihinin nadir kaydettiği bir hâdise oldu.

Çaltıboğazında büyük tünel ağı

Düşman şehre giriyordu. Bal-tasını kapam, sopaya sarılan kadın tabyelerde düşman topları altında şehit olan kocalarının, kardeşlerinin, evlâtlarının yanlarına koştu.

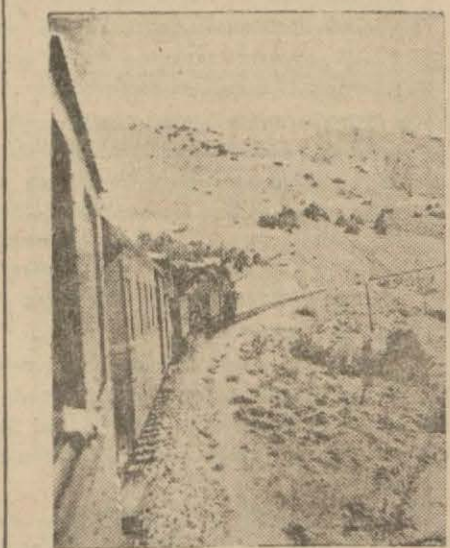
O günkü mücadele.. Yetmiş yaşındaki kadınların düşman süvarilerine karşı balta sallayışı ve önlere katıp kaleden dışarı koşuşu Türk tarihi için ufak bir hikâye. Fakat dünya tarihi için Kartacayı gölgede bırakan bir hâdisedir. Zira Kartaca kadimlerini yalnız saçlarını kestiler. Lâkin Erzurum kalesinde yüzlerce Türk kadını tırnaklarla düşmanı boğarken şehit oldu.

Erzurumun kadını, erkeği Türklüğün hakiki nümunesidir. Türkün ise yaşadığını bilen nasıl voksa, Erzurumun da düşman çizmesi altında ezildiğini, inlediğini gören olmamıştır.

Erzurum ilelebet hür Türk şehri olarak yaşayacaktır.

Serhad şehri olan Erzurumdaki bütün halk her an bu büyük gaye uğrunda hayatlarını feda etmeye hazır. Esasen Erzurumluların bugüne kadar babalarından tevarüs ettikleri bir ruh vardır.

O da yurt için şehit olmak.. Erzurunda şehit vermemiş hiçbir ev yoktur. Bunlar babala-

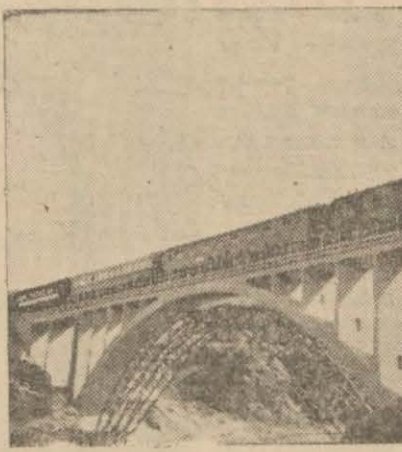
İlk tren Erzurum yolunda

randan bu ruhu aldı. Yurdun istiklâli için bu ruhu evlâtlarına verdiler.

Erzurumlu kanını, canını, malını verir. Fakat istiklâli asla veremez. Anayurttan ayrılmaz.

Kara günlerde Atatürk kucagını açan Erzurum değil midir? Erzurumluların kalplerinde en büyük iftihar levhası büyük Türkün ilk hürriyet sesinin Erzurum'da yükselmiş olmasıdır.

Millî Birliğin ilk temeli Erzu-

Otluqbeli civarında en büyük köprülerden biri

ferdi olarak Erzurumda içimize rumda atıldı... Atatürk bir Türk karışı. Bugünkü gezdiğiniz yerlerde o gezd.

Cumhuriyet te Erzuruma lâ-yık olan ehemmiyetini verdi. Her gün Cumhuriyet hükûmetinin Erzuruma bir lûtfunu görüyoruz.

Dün imar.. bugün şimendifer.. Birçok defalar istilâya uğramış bu şehir bir zamanlar harabe halinde kalmıştı. Cumhuriyet hükmü onu mamure haline sokmak için mütemadiyen çalışıyor Erzurumun inar planı tahakkuk etti. İşte şunlar.

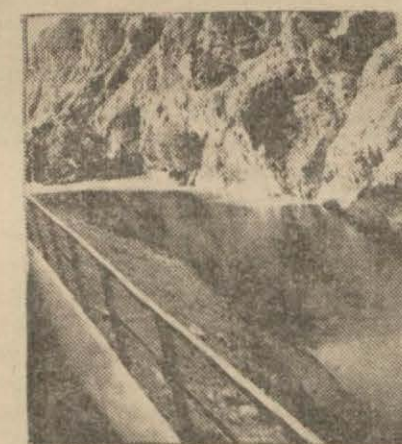
Eski mimarinin yanında yükselmiş en modern binalar.. Mimar Necminin planını hazırladığı bu binalar tam bir devlet mahallesini ortaya çıkardı.

Müfettişi umumîlik binası. Koloru binası. Halkevi binası. Bunların ortasında yakında yükselecek olan Atatürk Anıtı..

Cumhuriyet caddesinden ilerliyoruz. Büyük bir bulvar.. Her tarafında yeni bir bina karşımıza çıkıyor.

Sinema binası.. Yn hükümet konağı. Posta ve telgraf.. ve nihayet Atatürkün misafiri kaldığı ev.. Büyük kurtarıcının bir tarih yarattığı şehirde çok kısa misafiri olduğu bu ev bugün bir dok-torun malı imiş..

Gönül isterdi ki.. Doktorun

Korkunç uçurumlardan biri üzerine kurulan bir köprü

hip olduğu bu eve Erzurumlular sahip olsun ve Atatürkün misafiri kaldığı bu bina inkılâp müzesi olarak meydana çıksın. Pencerelelerinden bugünkü sarkan kangal kangal suyuyla yerine Türk remzi olan avıdızlar dalgalsın..

Cumhuriyet yolundan ilerliyoruz. Çifte minareler.. Eski Türk san'atinin bugünkü Türk nesline hediye ettiği tarihi âbideler...

Nihayet Cumhuriyet tarihinin başlangıcı olan kongre binasının yeri.

Ne yazık ki, bu bina yanmış. Fakat onun yerinde Cumhuriyet gençliğine yuva ola muazzam ve modern bir mektep binası yükselecek.

Erzurumun en tanınmış eseri kuyumculuk imiş.

Lâkin Palandöğen dağlarının çerçevelendiği hudut içinde mahsur kalan şehir her gün yeni bir dert ile yana yana bu san'atı unutmuş. Köşede bucakta karşılaştığımız bir iki san'atkar siyah kehribar ile altını bir araya getirerek Türk içişinin zevkini canlandırmışa uğraşiyor Şehirde en ziyade göze carpan et bolluğu ve sebze azlığı..

İki adamın zorlukla kucakladığı kara lâhanalardan başka bu mevsimde sebze görünmüyor. Fakat et İstanbulu göziyle müthiş ucuz.

Lâkin kilosu 15 kuruşa yüksek olan Erzurumlular (mahvolduk) derlermiş.

Erzurumdaki havat çok canlı. (Arkası 8 inci sayfada)

S P O R

G. Saray - Vefa Maçının Neticisi Ne Olacak?

Bugün lik maçlarına üç statta devam edilecektir. Bir taraftan havalanın müsait gidişi diğer taraftan Cumhuriyet bayramı dolayısıyla bugünkü karşılaşmaların hayli enteresan olacağı ve alâka ile takip olunacağı zannedilmektedir. Bugün oynanacak oyunların en mühimi hiç şüphesiz ki, Şeref stadında oynanacak olan Galatasaray - Vefa maçdır. Galatasaraylılar iki hafta evvel İstanbulspor'a yenilmelerine rağmen geçen hafta Beykoz karşısında muannit bir oyunla rakiplerini farklı yenileri bir hafta evvelki mağlûbiyet acılarını epeyce unutturmuştur. Galatasarayın kaybettiği puanı Vefa karşısında derli toplu bir oyunla kazanmağa gayret edeceğine şüphe yoktur. Esasen tam kadrosile ve oldukça da çalıştırılmış olan Galatasaray takımı bugün kuvvetli rakibi karşısında bir hayli terliyecek fakat maçı kazanmak için de elinden geleni yapacaktır. İki tarafın da saha ve seyirci avantajları müsavi bulunduğundan Vefalılar Şeref stadında rakiplerine daha serbest mukabelelerde bulunabilecekler ve belki hiçbir sinir bozukluğu göstermeden iki taraf ta temiz bir maç çıkaracaklardır. Vefalıları nisbeten mukavemet edebilecekleri Galatasaray karşısında muka-vemete muvaffak olabileceklerinden maçı kolay kolay kaybetmeyeceklerdir. Buna mukabil Galatasaraylılara bu maçı bir hayli uğraştıktan sonra kazanabileceklerdir.

Bu maçtan başka haftanın mühim karşılaşması Kadıköydeki Fener - Beykoz ve İstanbulspor Kasımpaşa maçlarıdır.

Fenerliler daha henüz takımlarının tam tertibini bulamamışken ve her hafta yeni elemanlar tecrübesine devam ederken Beykozlular da enerjik oyunlarıyla geçen hafta da Galatasaray karşısında gösterdikleri mukavim tabiiye idame ettireceklerdir. Daha fazla enerji ile oynayan Beykozun Fener karşısında kendilerini müdafaaya muvaffak olmaları da lehlerine kaydedilecek iyi bir puvardır.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir. Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

Buna mukabil daha ağır basan Fenerlilerin Beykoz karşısında maçı kazanmaları normaldir.

Bu maçtan evvel yine Kadıköyünde oynanacak İstanbulspor Kasımpaşa maçı da oldukça enteresandır. Lik maçlarındanberi yenilmiyen ve G. sarayı mağlûp etmeğe muvaffak olan İstanbulsporun geçen hafta Beşiktaş karşısında güzel bir oyun ve enerjik bir mukavemet gösteren Kasımpaşa karşısında nasıl bir netice alacakları hakikaten merakla beklenebilir.

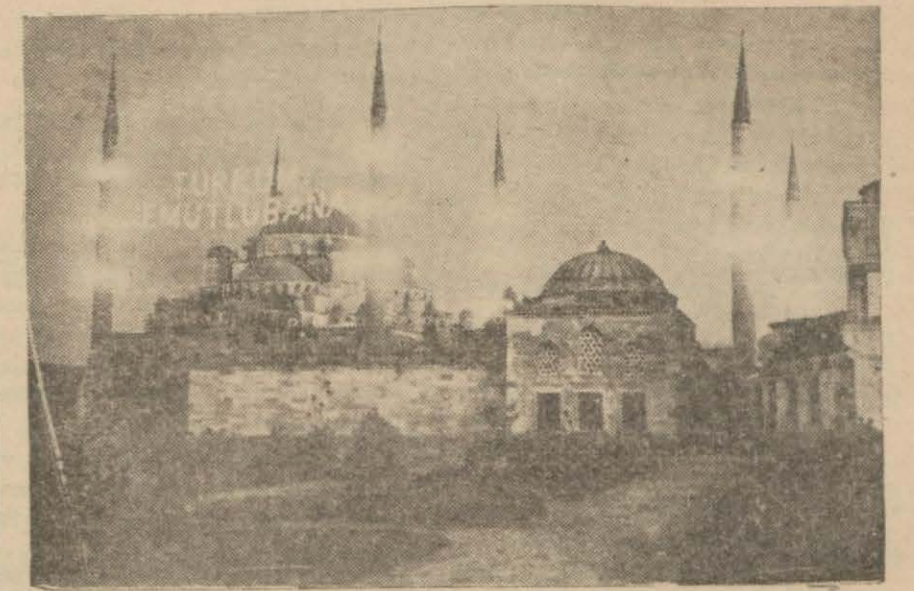
TARİHTEN YAPRAKLAR

İlk Mahye Nasıl Ve Ne Vakit Kuruldu?

İstanbulda Mahyenin KanunîSüley-mandanberi Kurulduğu Anlaşıyor

YAZAN:

İbrahim Hakkı Konyalı

Ramazan gecelerinde mahyeler

Mahyenin tarihi kadar, bu kelimenin kendisinin de tetkike değeri vardır. Bu kelime Selânikî tarihi, Rasit tarihi, Asım tarihi, Letâifi Enderun gibi eski kitaplarda «mim, elif, he, ye, he» ile yazılır. Vefik Paka «Lehçe-i Osmanî»inde bu kelimeyi şöyle izah ediyor:

Mahye: Mahiyane kelimesinin galatidir. Şehriye, aylık, aylıklı müşahhar demektir. Kandil kelimesini izah ederken de; Mahye: minare kandili, kandil donanması, şehri ayın gibi kelimeleri kullanıyor. «Lehce-tül-lugat» sahibi bu kelimeyi «mim, he, ye ve elif» ile Mahya şeklinde yazıyor ve «ekseriya Ramazan gecelerinde minarelerde kandillerle yapılan şekillerdir. Arapçası isare, farsçası sebbaz» diyor (1). Bîrhanı katî ve Ferhenk gibi lûgatlerde bu kelimeye rastlamayız. Türkiye ve Osmanlıca lûgatlerin hemen hepsi de bu kelimeyi hiç almamışlar.

«Mah» farsça ay demektir. Sonuna nisbet yapı getirilince «mahî» olur. Balık manasındır. Gece çifte minarelerin aralarında pırıldayan kandilleri ve halelerini aya benzetmek istelerken balık manasına gelen «mahî» kelimesinden farkedilmesi için yanlış olarak sonuna - yalnız arapça kelimelere eklenmesi lâzımgelen - tenis edatını getirmişler, «mahiyeye» demişler, sonra da bunu dilimizin silikasına uydurarak «mahya, mahye» şekillerine sokmuşlar. Belki de bu söksüz aylık manasına kullanılan «mahiyeye» kelimesinden ayırt edilmek içindir.

Kelimenin nescindeki bu yanlışlıktan anlayan Ahmet Rasim merhum gibi son devir muharirleri bunu, kandiller; mübarek geceleri ihya ettiği için «dirilik» anlamına, «hayat» kökünden giben «mim,ha,ye ve elif» ile yazmak istemişlerdir. Arapça mahya kelimesi, dirilik ve hayat manasına mastardır. Kandil donanmasına ya «muhyi» veyaht «muhy» denmesi lâzımdır.

Halbuki mahyeden ilk bahseden kitaplar bun «mim, elif, he, ye ve he» ile yazdıklarına göre başka tevcih aramaya lüzum ve imkân yoktur. Bu Saliyye, Nevruzîye, Mehtabiyye gibi dilimize yanlış yerleşmiş bir kelimedir.

Çatıların direklerini tutturmak için en yukarıya ve ortaya atılan kirişe de «mahye» deniyor. Bayram gecelerinde kandiller iki minare arasında gerilen halata düm düz dizilir ve Ramazanın yoluca olduğu anlatılmak istenirdi. Bu şekile Mahye dam kırışında de benzetilerek böyle adlandırılmış ta olabilir. Bu kelimenin eskiden Havas dilinde «mahiyeye» gibi okunduğunu da manzum parçalardan öğreniyoruz. Mahyeler eskiden Ramazanun on beşine kadar yazı, on beşinden sonra da resim olarak kurulurdu. Bir gün Şehzade minarelerinin arasına bir Zulfikar mahyesi kurulmuştu. Seyhülislam Celebi zade İsmail Asım Efendi bunu; Sadrazamın medhine bir vesile yapmış ve şair Nefî'nin:

Aferin ey rûzgârın şehsûvari saf-

deri

Arşa as şimdengero tigi süreyya

gevheri.

(1) Lehce-tül-lugat. Sayfa 746.

Misralarını şu şekilde tanzir etmişti:

Bu şebi ferhundede mahiyiylden Şehzade Hayderi.

Seyredenler resmi tigi Zulfikar Hayderi.

Didiler muhyî devlet sadrı asaf menkabet

Eyledi âvize çarha tigi nurat Peykeri

Yeni nazımlarda bunu mahiyeye olarak kullanmışlardır. Tahrirülmevlevî Bey de «Yâ Hazreti Mevlâna» mahyesini görünce minareleri nurdan kemeri iki mevlevî dervişine benzetmiş ve şu parçayı söylemiştir:

Sanmayım mahiyeye dir ki mahe reskaver olup

Pertevele kubbe gerdunu ten-vir eylemiş

Atlası cerh berine hamei zerrin ile.

Desti kudret nâmı Mevlânâyı tahrir eylemiş (2)

Kadir gecelerinde minarelerin kılâhlarından aşağıya doğru kandiller sarkıtlardı. Bu şekildedeki ışık süslerine «minarelere kattan giydirdi» denirdi. Mahye hatatları Şabanın son yarısından itibaren hazırlanırdı. Kandilleri asan kıvrık iplerin adı boncuk-tur.

Mahye İstanbulda ne vakit kurulmuştu başlanmıştır. İstanbul - lun fetihinden sonra yapılan çifte minareli ilk camilerde mahye kurulu muydur. İşte şimdiye kadar bir türlü halledilemeyen bir tarih muadelesi...

Ahmed Rasim merhum ilk mahyenin Sultanahmet caminin ikmal edildiği 1026 tarihinde bu caminin minarelerinde kurulduğunu söylüyor (3). Mahfil mecmuasında tam yirmi sene evvel çıkan bir yazısında Tahrirülmevlevî Bey de bu hususta vazih ve kârdırı bir kayıt bulamadığını söyleyerek tarihçilerimizi tetkike davet ediy

Hikâye

Sabıkalı Değil Mi..

Nakleden: Faik Bercmen

Gecce yarısı, sokak birdenbire karıştı. Polis ve bekeci düdüklüleri durmaksızın gecenin sükutunu deliyor - du.

Vak'a bir bakkal dükkânının önünde olmuştuk. Polis komiseri yetiştirene kadar orada maktûlden başka kimse kalmamıştı. Bakal da acele a - cele dükkânın kepenklerini indiriyordu. Komiser, hakkından başkasını göremeyince onu istisya etmek mecburiyetinde kaldı. Afalıyan a - damecağız şunları söyleyebildi:

— Dükkânının önünde durdukları vakit kavga etmeye başladılar. Bir anda kavga büyüdü, etraftan birkaç kişi de toplanmıştı. Bir aralık ağır bir cismin yere yuvarlandığını gördük. Sonra bir ses:

— İsmail Eren, sen onu bırak ta kağahım, diye bağırıyor, ben onun işini bitiririm.

Yarım saat sonra iki polis İsmail Eren'in evine gelmişlerdi. İsmail esasen sabıkalı ve serseri bir adamdı.

Polisler hızlı hızlı kapıyı çaldılar, nihayet İsmailin annesi uyukudan kalkıp kapıyı açmak mecburiyetinde kaldı. Polislerle komiseri görünce a - falladı:

— Bu vakitte ne istiyorsunuz?

Komiser:

— İsmail nerede? diye sordu.

— Uyuyor.. Bir şey mi var yine

— Yatağında olduğuna emin misiniz?

— İsterseniz gelin bakın!

İsmail hakikaten uyuyordu; gürültü duyuyunca uyanmıştı. Karşısında polisleri bulunca içleridi. Komiser hemencecek, niçin geldiklerini ve cinayetini anlattı. Bunun üzerine delikanlı daha ziyade içleriyle kızdı ve bağırıyor:

— Pekâlâ, bundan bana ne? Şayet katil ben olsaydım, orada hiç kimse adımı yüksek sesle, yazmazdı. Câniler, sizi şaşırtmak için benim isimli ortaya atmışlardır. Cinayetin olduğu saat ben arkadaşınız polis hafiyesi Nedime beraber kahvede idim.

İsmailin ifadesi doğru çıkınca onu bıraktılar. Fakat bu sefer küçük kardeşi İbrahim'i tevkif ettiler. Halbuki İbrahim temiz ahlâkı, kendi halinde bir gençti. Bu darbeden müthiş sendelemiş ve mustantığın karşısında ifade verememişti.

Mahkemeden evvel avukat, İbra - kimden bir şeyler öğrenmek arzusu ile:

— Öğlüm, dedi, biliyorum, ki masumsun, fakat bir şeyler saklamakta olduğunuzu seziyorum. Bana her şeyi anlatmalısın!

İbrahim, hiç sesini çıkarmadı.

Ertesi günü avukatın yazıhanesine

annesi gelip avukata şunları anlattı:

— Hiçbir kimseye bir şey söylemeyeceğimize yemin ederseniz, o zaman size bir sır tevdi edeceğim. Müsterim İsmaildir. Fakat o, polis hafiyesi Nedime olan dostluğu sayesinde yakayı kurtardı. İbrahime gelince, o, tamamilen masumdur. Nasıl olsa mahkeme huzurunda beraet edecektir. Bunun için, biz, işi tabii seyrinde bırakmağa karar verdik!

Bu izahat üzerine avukat hiddetlenip:

— Fakat bu kararınız hiç te makul ve insani değildir, dedi. Böyle hare - mahkûm etmekle yine ona, başka bir şey değildir.

— Hayır Bayım hayır, diye anne karşılık verdi, İsmail cürüm işlemeye alışmış bir adamdır. Onu bir daha mahkûm etmekle yine ona, başka bir cürüm işlemek fırsatı verilmiş olacaktır. İbrahim ise temiz bir gençtir, mutlak beraet eder.

Avukatın bütün müdafaasına ve talâkatına rağmen, İbrahim iki sene hapse mahkûm oldu. Delikanlı bu iki yılı bitirdi ve çıktı.

Aradan bir kaç sene geçmişti. Bir gün avukat şöyle bir mektup aldı:

«Ben tevkifhanede 21 No lu o - dasındayım. Gelip beni görmeyi rica ederim.»

Mektubun altında imza yoktu.

Avukat 21 numaralı odadaki mah - kûmu görünce şaşırır. Bu İbrahimdi. Delikanlı avukatın hayretini önleyerek:

— Evet, Bayım, benim dedi, artık yakamı bırakıyorlar. Bu sefer de...

— Pekî akrabalarınız.. amcalarınız falân ne oldular? Sizi hiyemeyi ediyorlar mı?

— Hepsine lânet olsun.. Bütün ricalarını karşı sağır kaldılar. Masum olduğumu bildikleri halde geçenki mahkûmiyetimi lâkaydı bir şekilde karşıladılar. Şimdi ben dinleyin, a - zız avukat, artık anlıyorum, ki benim için namuslu ve sakin bir hayat ge - çirmek imkânı kalmadı. Sırıtma sabıkalı ve katil damgasını yapıyorlar. Ne vakit vukuat olsa beni istin - tak ediyorlar. Hayatım bir işkence oldu. Bu sefer de işlenen su cinayetin haberim olmadıkça halde tevkif edil - dim. Mahkeme huzurunda katilin ben olduğumu söyleyeceğim, ki beni id - ma mahkûm e'tinler ve bu ızdırapı hayatın kurtulayım! Zira bir gün dahi hapisle kalmaya tahammülüm kalmadı.. Sizde ricam şu: idamun - dan sonra benim masum olduğumu her tarafa yayın ve bunu isbat edin! Hiç olmazsa bu suretle intikam a - lımış olur.

Nakleden: FAİK BERCMEN

fevkalâde rağbet bulduğunu ve Balaban işkelesi civarında yapı - lan Valde Sultan camii de bu mu - hite müstesna bir parlaklık ver - diği için Üsküdarlıların müraca - atı üzerine Padişah Süleymani - ye, Sultanahmet ve Yenica mi - narelerinde yapılagelen mahye - ler gibi yeni Valde Sultan cami - lende de mahye kurulmasını fer - man ettiğini yazıyor ve Ramaza - nın on sekizinci pazar gününden itibaren bu camide mahye kurul - duğunu ve ilk mahyenin «Yâ Rezzak» ikincisinin de «Elham - düllâh» olduğunu ve bu mah - yelerin de renkli kandillerle yap - ıldığını ilâve ediyor.

Yine müverrih Raşit 1134 va - kayını sıralarken «cevami İstan - buldan Ramazan şeriflerinde mu - tadi kadim üzere mahye tabir o - lunur kanadil ile tezyin olunmak Süleymaniye ve Sultanahmet ve işkele kurbünde Valde camii şer - ifinin - Yenica mi - minareleri - ne mahsus» olduğunu yazdıktan sonra padişahın bütün salâtin ca - millerinde mahye yakılmasını fer - man ettiğini şöylece tasvir edi - yor:

«Ayasofya, Sultan Beyazıt ve Şehzade ve Sultan Mehmet ve Sultan Selim ve Ebû Eyyübün - sâri camileri minarelerinde mah - yeler tertip ve teksiri cemaate bâdi olduğundan gayri mahye te - maşası için evlâtlarını mesafeli bâ - ideden Süleymaniye ve Sultanah - met ve Valde camilerine götür - mek meşakâtinden Ümmeti Muhammedi halâs etmek sureti - le sigar ve kebar tatıyp - buyu - ruld(6)».

Tarihçi Asım Efendi de 1135 va - kayını esnasında İstanbul ve Ü - sküdar camilerinde Süleymani - ye, Sultanahmet, Yenica mi, Ü - sküdar'daki yeni Valde Sultan ca - milerinde Ramazan gecelerinde mahye yapılmak maruf olduğ - u:

nu kaydettikten sonra Ayasofya, Fatih, Beyazıt, Sultan Selim, Şehzade Mehmet, Eyyüp ve Ü - sküdar'daki Mîhrimah Sultan ca - milerinde de mahye kurulması - nın ve bu camilerin avlularının da kandillerle ışıklandırılmasının ferman edildiğini yazıyor (7)

Hadika şahibi Eyüp camiini anlatırken:

«1136 tarihinde umumen Salâ - tin camilerine Ramazan şerif - lerde mahyeler yapılmak üzere fermanı hümayun sadır olduğu esnada camii mezburun minare - lerinin kametleri kasır ve mahye yapılmaya tahammülü olmadığı cihetten ikiye şerefler mücedde - den iki minare bina olunmak fer - man olunup 1136 da tamam ol - muştur (8)» diyor.

Şu kısa tetkikten sonra öğreni - yoruz ki, İstanbul camilerinin bazılarında Kanunidenberi mah - ye kurulduğu muhakkaktır. Son - ra diğer camilere de teşmil edil - miştir. Cumhuriyet inkılâbın - dan sonra minarelere lâtin harf - lerle halkı içtimai yardıma ve büyüklere hürmete teşvik eden vecizlerle mahyeler kurulma - ya başlamıştır. Cumhuriyetin o - nuncu yılı ve daha sonraki yıl - dönümleri münasebetle mahye - ler kurulmuştur.

İBRAHİM HAKKI KONYALI

(6) Tarih Raşit. Cilt 5. Sayfa 307, 437.

(7) Asım tarihi. Sayfa 37.

(8) Hadikatül Cevami. Cilt 1, say - fa 244.

İsraf Saltanat devrinin ahlâkı idi. Hesapla yaşamak Cumhuri - yetin.

ULUSAL EKONOMİ

ve

ARTTIRMA KURUMU

İsraf Saltanat devrinin ahlâkı idi. Hesapla yaşamak Cumhuri - yetin.

ULUSAL EKONOMİ

ve

ARTTIRMA KURUMU

İsraf Saltanat devrinin ahlâkı idi. Hesapla yaşamak Cumhuri - yetin.

ULUSAL EKONOMİ

ve

ARTTIRMA KURUMU

İsraf Saltanat devrinin ahlâkı idi. Hesapla yaşamak Cumhuri - yetin.

ULUSAL EKONOMİ

ve

ARTTIRMA KURUMU

Bulmaca

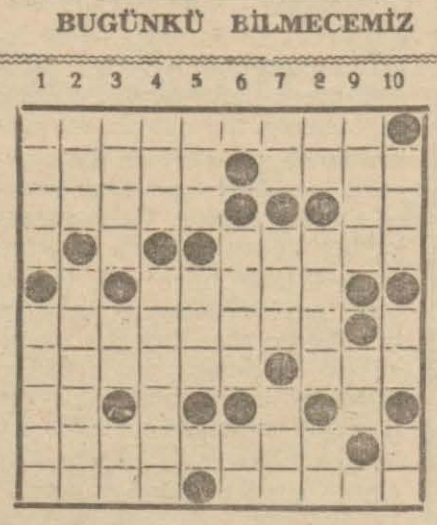
DÜNKÜ BULMACAMIZIN HALLEDİLMİŞ ŞEKLİ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

B	U	R	A	K	A	K	O		
B	O	R	U	T	A	K	O	K	I
E	K	S	I	M	A	C	A	N	
L	A	F	O	M	A	O	L	A	
A	T	A	K	O	A	N	I	T	
S	A	R	A	A	S	I	K		
A	K	O	R	O	K	A	M	A	
I	M	D	A	T	A	K	I	M	
T	A	I	F	O	A	D	A	Ş	A

BUGÜNKÜ BULMECİMİZ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- 1 - Alâmeti olmayan.
 - 2 - İyi pişmemiş - Karar.
 - 3 - Yalan - Edat.
 - 4 - Kalınlığı - Eritmek.
 - 5 - Para bozan.
 - 6 - Falaka atan.
 - 7 - Aptal - Büyük bir hayvan.
 - 8 - Oraya kasted.
 - 9 - Çocukların beğendiği.
 - 10 - Duruş - Damla.
- YUKARIDAN AŞAĞI:
- 1 - Bir isim - Bir kadın ismi.
 - 2 - Fener - Verilen.
 - 3 - Avlu - Notada bir ses - Edat.
 - 4 - Donuk renk - Yüzde bir ölçü.
 - 5 - Mânâsız - Efendi.
 - 6 - Bir komşu memleket - Beyaz.
 - 7 - Notada bir ses - Bir yağ - Or - ta.
 - 8 - Memleket - Temiz kalpli - Gi - da maddesi.
 - 9 - Hesapta - Faaliyet.
 - 10 - Bin - Vermek - Oraya kadar.

Fotoğraf tahlilleri

Bize fotoğrafınızı gönderiniz kim olduğunuzu söyleyelim

HİKMET YILMAZ (Beyazıt)

Azımkâr bir tip. Başladığı her işte son derece sebat eder. Muvafak olma - dan vazifesini terketmez. Dik - ka ve intizama çok ehemmiyet verir. Başka - ları taklitten çekinir.

MEHMET ALİ (İstanbul)

Azımkâr bir tip. Faaldir. Baş - ladığı her işte çok çalışır, uğ - raşır, emindir. Kendisine güve - ni fazladır. Ar - ka daşlığı da kuvvettir.

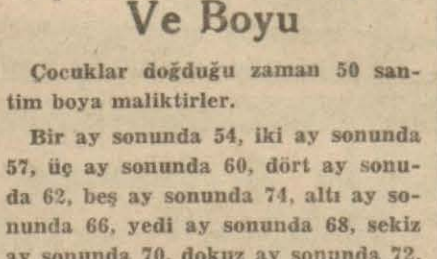
M. KEMAL (İstanbul)

Dikkatli bir tip. Arkadaşları arasında ve her - kes tarafından çok takdir ister. Dikkat hassası kuvvettir. Gö - rüşü kuvvetli - dir. İsrarı çok sever.

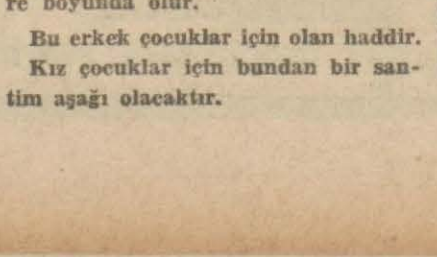
M. KEMAL (İstanbul)

Dikkatli bir tip. Arkadaşları arasında ve her - kes tarafından çok takdir ister. Dikkat hassası kuvvettir. Gö - rüşü kuvvetli - dir. İsrarı çok sever.

M. KEMAL (İstanbul)

Dikkatli bir tip. Arkadaşları arasında ve her - kes tarafından çok takdir ister. Dikkat hassası kuvvettir. Gö - rüşü kuvvetli - dir. İsrarı çok sever.

M. KEMAL (İstanbul)

FİNLER ve FİNLANDIYA

Bu Şimal Memleketi Çok Meraklı Yerdur

Finlandiyadaki Turan Cemi - yeti İlmî Meselelerle Uğraşır

Finlandiyalı kadın

Baltık denizi - nin Şark sahi - linde Helsinki körfezinden Şi - malde Kutup denizine kadar uzanan sahada yaşayan Finler Avrupa - da en ileri bir mil - let olarak tanın - mıştır.

Türk ırkına mensup olan Finlerin karak - terlerindeki cid - diyet ve azim ve her zaman Fin menfaatini en başta tutmuş ol - maları Fin yur - duunu daima ya - baneların ta - hakkimünden kurtarmıştır.

1917 senesine kadar Slavların daha doğrusu Rus çarlığının i - daresinin altın - da bulunan Fin - lilerin çarlık ida - resinde yaşayan diğer milletler - den bir farkları vardı. O da ken - di milliyet, kendi dil ve âdetlerini bütün tazyiklere karşı unutmama - sıydı.

Mekteplerinde Rusça okutulurken Fin dili okutulur ve Fin ahlâk ve â - detinin ve karakterinin kuvvetlen - mesi için uğraşıldı.

Hele halkın kalkınması için elden gelen her şey yapıldı. Bu hususta en ziyade faaliyet sar - fetmiş olan Snelman isimindeki bir Fin milliyetperveridir.

Bu zat 60 bin adet gölü olan ve göller memleketi olarak tanınmış bulunan Finlandiyada işbaşına geç - tiği zaman memleketin manzarası şöyle idi. Halk bataklıklarda sığın - mak zorunda idi. Sığahtan çıkma - den mahvolmakta idi. Şehirlerdeki Finliler arasında birlik yoktu. Çarlık idaresi altında herkes bir bayrak al - tında toplanacak yerde birbirinin arkasından dedikodu yapmakta id - iler.

Snelman bütün bu yaraları, içti - mai, sıhhi hataları tesbit etti ve memleketi yükseltmek için işe köy - den başlamak lazım olduğuna ka - naat getirdi.

Bu hususta kendisine yardım ede - cek olan Üniversiteli hakiki Fin genç - leriydi. Bu gençlerin yardımı ile işe başlandı. Köylerden sığınmayı kesmek i - çin bataklıklardan kurtulmağa karar ver - di. Köylünün fikrini açmak için mek - teplere ihtiyacı olduğunu ve cahil Fin köylüsünün benliğini, milliyeti - ni, varlığını yalnız Üniversiteli genç - lerin öğretebileceğini anladı. Genç - lerle elele verdi.

En kısa zamanda hayal addedilen bu hâdise bir hakikat oldu. Fin köy - lüsü sızmadan kurtuldu. Bilgi sahibi olmağa başladı. Şehirli gençler ayrı - ca arabalara kitaplar koyarak seyyar kütüphane halinde köylere kadar gittiler. Oralarda konferanslar vere - rek, kitaplar okuyarak halkın bil - gili olmasına gayret ettiler.

Nihayet köylü hakikati gördü. İvi - yi költürü terfiki edecek hale geldi. Fakat Snelman için bu کافی değil - di. O memleketin en ileri memleket - ler arasında olmasını istiyordu.

Sporda, ilimde, bilgede en ileri.. Maamafih bu ileri fikri Snelman başka türlü anlıyordu. Bunu göste - ren şu misal çok sayanı dakattir.

Bir gün Fin milli futbol takımı ile eenebi bir memleket futbol takımı a - rasında futbol maçı yapılmıştı. Maç - ta Fin takımı kazanmıştı.

Snelman bu maçı bulunuyordu. Fin takımı galip gelince halk kıya - met koparıyordu. Bu esnada Snel - man bir nutuk irat ederek dedi ki:

— Fin gençleri.. galibiyetinizi teb - rik ederim. Fakat bu ayazımızda yük - selen top کافی değildir. Yükselttiğiniz

Baltık sahilinde oturan Finliler çok çalışırlar. Kurdukları büyük şehirler arasında Helsinki, Abo bu çalışkanlığın ve temizliğin en güzel misalidir.

1940 olimpiyadı Fin memleketinde yapılmıştır. Finliler bu maksatla Berlindeki meşhur olimpiyad saha - sından daha büyük bir saha hazırl - dılar.

Eğer gelecek seneye kadar dünya normal şekle girse Finlandiya mer - kezinde Helsinki'de yapılan stadyumun büyük direkleri arasında dünya mil - letlerinin bayrakları sallanacaktır.

Türk ırkına mensup olan Fin mil - leti çok nasyonalisttir. Türklüğü dal - ma üstün tutan ve hiç bir zaman u - nutmayan Finliler (Avrupadaki Türk - ler birliği - Turan) isminde bir cemi - yet teşkil etmişlerdir. Bu cemiyete Avrupadaki Türklere Macarlar da iştirak etmişlerdir.

Macaristandaki Turan birliği reisi Millet Meclisinin en ileri âzalarından birisidir. Finlerdeki birlik reisi de devlet ileri gelen şahsiyetlerinden bir zattır.

Turan birliği her zaman konferans - lar toplanılır tertip ederek Türk milletinin yükselişini tebarüz ettir - meğe uğraşır.

HALK OPERETİ

Bugün Matine 16 da akşam 9 da

► Kadınların Beğendiği ◀

YAZAN: M. YESARI

İSLAM TARİHİNDE NİFAK VE HACCA ZALİM

Tefrika : 67

Mansurun Kurnazlığı Anlaşıyordu

Vezir Yunusun hakkı vardı... Meselenin iç yüzünün onun de - diği gibi olması ihtimali çok kuv - vetli idi.

Sordu:

— Simdi ne yapalım?

— Gayet basit... Abdullahı zindandan çıkartıp başka bir ye - re kapatırız... Mansur avdetinde sorduğu zaman amcanızı onun verdiği emir üzerine öldürttüğü - nüzi söyleyiniz. Bakalım ne ya - pacak..Eğer Mansurun sizin için fena bir maksadı yok ise ve ni - yeti hakikaten yalnız Abdullahı öldürmek ise bu iş ne zaman ol - sa olur. Fakat ölen bir adam bir daha dirilmez. Eğer niyeti baş - ka ise o zaman Abdullahın ölme - diğini de meydana çıkarmak ta kolay olur. Bu suretle üzerineze atılan ittihandan kurtulursunuz.

Vezir Yunusun bu zeki plânı İsayı hem memnun hem de mü - terih kıldı ve bu plân üzerine ha - reketi kabul etti...

Halife Ebû Cafer Mansur Mek - keden büyük ümitlerle dönüyor - du. İsanın kalbinde, istediği gi - bi hırs ateşi tutuşmuştu. Bi - naenâzih Bağdada geldiği za - man amcası Aptullahı öldüröl - müs bulacağına emindi.

Sonra da İsa hakkında İslâm dininin kısas hükmünü verecek, ikisinden de bu suretle kurtul - duktan sonra rahat, endişesiz bir saltanat sürebilecekti.

Halifenin Haç dönüşü Bağda - da girişi büyük tezahüratla kar - şılandı herkes yarı yollara ka - dar dökmüştü.

Bu tezahür candan mıydı?

Hakifinin Saltanata karşı olan meclûbiyeti o derecede idi ki, en ufak bir ihmalin acısını derhal cellâda fermanla çıkartırdı.

Bu itibarlar idi, halk korku zarureti ile istemiye istemiye ist - tikbale çıkarılmış, zorlanmıştı.

Ebû Cafer Mansur, işte böyle sahte bir tezahür alayı ortasın - da şehre girdi.

Yani başında olan İsayı, am - cası Abdullahı öldüröl - mediyini sormak, anlamak için sabırsızlanıyordu.

Nihayet alay, kendi yaptırdığı büyük caminin önündeki geniş meydana geçerken sabrede - medi.

İsayı hafifçe, fakat heyecan ve helecan içinde sordu:

— Ne yaptın?

— Neyi

— Abdullah hakkında verdi - ğim emri?

— İfa edildi...

— Öldü mü?..

— Evet...

Mansur derin bir nefes aldı.

Gözlerinde çakan sevinç ışığın - da aynı zamanda vahşi bir sür - run da lem'aları seziyordu...

Hiçbir şey söylemedi.

Fazla bir sual daha sormadı...

Tafsillat istemedi.

Nesline lâzımdı?

Madem ki, Aptullah ölmüştü, ondan gelecek tehlike ortadan kalkmıştı, şimdi lüzumsuz taf - silat dinlemekten ziyade öteki tehlikeyi, İsa tehlikesini de or - tadan kaldırmağa için icraata gi - rişmek lâzımdı.

Plânında muvaffak olmasının verdiği bir timat ve gururla sa - rayına girdi. İstirahat için daire - sine, hareme çekildi.

Hakikaten istirahat mi edece - ki?

Hayır...

Damarlarında kaynayan, tutu - şan ıtırışan kanı onun dinlenmek - ten ziyade son kozunu da oyna - mağa, plânının son noktasını da tamamlamağa sevk ediyordu. An - cak bütün bunlar bittikten son - radır ki, rahat bir nefes alabile - cek, huzura kavuşabilecekti.

Derhal ve âcilen amcası Ab - dullahın kardeşlerine haber gön - derdi:

— Yarın huzuruma gelsinler, zindanda olan amcam hakkında benden sefaat istesinler. Eğer kardeşleri hakkında sefaat ede - ler, onun bir daha saltanata en - gel olmağa kalkışmayacağına da - ir bana teminat verilerse amca - mı tehliye eder, serbest bırakı - rım. Hatta elimden geldiği ka - dar izaz ve ikramda bulunurum..

Mansurun kurnazlığı anlaşı - lıyordu... Abdullahı öldüröl - düğü haber alınca evvelâ, sanki hiçbir şeyden haberi yokmuş gi - bi, öteki amcalarını tesvik ediyor ve tabiki imkânı olmadıkça e - min bulundukları için de bol kese - den vaatlerde bulunuyor... Son - radan onu öldüröl - düğü meydana çıkınca da İsayı yere vurmak istiyor.

Ertesi gün... Abdullahın kardeşleri Halife - nin huzuruna geldiler. Mansur, yalnız değildi. İbri - sa - ne plânını tatbik için veziri Yu - nus ile amcazadesi İsayı da bu iç - timada bulunmağa çağırmişti.

Abdullahın kardeşleri, aldıkla - rı müsaade ve gördükleri sahte hüsnükabulden cesaret bularak sözle başladılar.

— Yâ Mansur!.. Yâ Emir!mü - minin.. Dediler. Kardeşimiz Ab - dullah zindandadır. O, bizim kar - deşimiz olmakla beraber senin de amcandır. Vâkıa, işlediği suç büyüktür. Fakat biz senin mer - hamet ve sefkatine müracaat edi - yoruz. Onun bu kadar azap çek - tiği کافی.. Suçunu bağışla... Ce - zasını کافی gör ve onu zindandan tahlis et!

MEMLEKET HABERLERİ

Giresuna Bir Lise Ve Mendirek Lâzım

Yeni Hastahane Ve Mektep Binası Kıymetli Eserlerdir

Feni yapılan mektep ve vali Feyyaz Bosut

Giresun, (İkdam Muhabirinden) — Karadeniz kıyılarının en şirin köşelerinden biri olan Giresun imar faaliyetinin devamı daha fazla güzelleşmektedir. Çalışkan Vali Feyyaz Bosut'un devamı ve müsbet mesaisi bu şehri her gün biraz daha zenginleştirir. Aynı zamanda memleketin ihtiyaçlarına cevap verecek lüzumlu çalışmaların kıymetini arttırmaktadır. Bu faaliyetin eserlerinden olan 115 bin liraya yapılan ilk mektep ve 125 bin liraya malolan tam tesisat ve konforlu hastahane binası cidden takdire değer eserlerdendir.

Mektebin 500 kişi istila edilecek salonunda her hafta (Halkevi tarafından tertip edilen) konferanslar verilmekte ve böylece halkın istifadesi temin olmaktadır. Giresun'un bugünkü ihtiyaçlarının en başında «Lise» gelmektedir.

Orta mektebi bitiren binlerce talebe tahsillerine devam imkânını elde etmeye temin edilmektedir. Giresun halkı çocuklarının başka

ve uzak vilayetlerde tahsillerine devam etmelerini temin edilecek için lüzum olan masraflar teminde güçlük çekmemektedir. Maarif Vekâletinin ehemmiyetle nazarı dikkatini cel-bederiz.

Karadeniz'in zaman ve mevsimi belli olmayan müthiş ve dünyaca malûm fırtınaları vardır; Giresun açık ve limansız bir şehirdir. Her sene zaman zaman bu fırtınalar yüzünden hayli insan ve küçük vesaiti nakliye kurban olmaktadır. Bazı zamanlar en cesur kaptanlar, en kavi vapurları bile öğütmede, yolcu çıkarmaksızın, eşya ve hamulelerini tahliye edemeksizin barınacak limanlara kaçmaktadırlar, memleketin ticaretine, küçük mikyasta olsa bile hâlel gelmekte olduğundan, bu mühim ilmanda yapılması sureti kati'yyede aşikâr olan bir mendirek lâzımdır.

H. ERKAN

Mesut Türkiye

(Baştarafı 1 inci sayfa)

Avrupa temelinden sarımsak, cehennem aratacak bir manzara göstermek istidada bulunduğu bu keşmekeş anlarında, Türkiye Cumhuriyeti yıkılmaz, sarsılmaz bir sulh anıtı heybeti ile durmaktadır.

On altı yıldanberi, içtimai ve siyasi sahalardaki ilerleyişimizin delilleri gözlerimizin önünde duruyor. İsmet İnönü milletin iki emelini de şu sözlerle hulâsa etmiştir: «İdealizmin ve vatanı karşı ödemeğe çalıştığımız borçların biri de Türkiye'yi endüstrileştirmektir. Memleketimizin refahı ve emniyeti istikball için bunu şart tutuyoruz»

Bu tutulan şart verilen her söz gibi yerine getirilmiştir. Sümer Bank her sene inkişaf eden sanayimizin temellerini atmıştır. Fabrikalarımız, kombinalarımız, demir ocaklarımız işlenmektedir.

Türk iradesinin milleti mes'ut eden neticesini de bugün aldık. İsmet İnönü 1925 te: «Bütün memleketi baştanbaşa demir ağlarla örülmiş görmek en büyük azimimizdir» demişti. İfade ettiği milletin arzusu idi. Bu yenilmez azimimiz, bu idealimiz de tahakkuk etmiştir. Trenin Erzuruma varışı 16 ncı Cumhuriyet yılının en mutlu hadiselerinden birini teşkil etti. Türkiye Cumhuriyeti sanayi ve demiryolu programımızın başardığı - zümre kaydetmekle ebediyen övünecektir.

Türkiye mes'uttur. Mes'ut Türkiye Atası kullandığı bu ilk yıl dönümünde Atasının manevi huzurunda eğilerek ona bu saadetini anlatıyor ve diyor ki: Mesuduz Atatürk; bizi ulaştırdığın saadet dünya durdukça payidar olacaktır, çünkü gönlünden dilediğin gibi, ebediyete akıp giden her on senede bu büyük millet bayramını daha büyük bir şerefle, saadette, huzur ve refah içinde kutlayacağız.

SELAMİ İZZET SEDES

Bugün Açılış Merasimi Yapılacak Binalar

(Baştarafı 1 inci sayfa)

Bandırma şosesi üzerinde yapılan Hanife ve Karadere köprülerinin ve yüz yetmiş altı bin liraya malolan 25 kilometre uzunluğundaki Bursa - Mudanya asfalt yolunun açılışı yapılacaktır.

Manisa da

Elektrik fabrikasının, yeni sinema, Anıtsal, Manisa - Turgutlu yolunun, Akhisarda yapılan Parti ve Halkevinin açılış törenleri yapılacaktır.

Çorum da

Orta okul ile hastahane pavyonlarının, Sungurlu'da hükümet binasının, Mecidiyeköy'de ilk ve ilköğretim okullarının ve Sungurlu yolunda yapılan beton köprülerin açılışları yapılacaktır.

Samsun da

Halkevi binası Samsun istasyonu, Sungurlu'da hükümet binasının, Mecidiyeköy'de ilk ve ilköğretim okullarının ve Sungurlu yolunda yapılan beton köprülerin açılışları yapılacaktır.

Denizlide

Merkezde gökpinar elektrik santralinin, Çal kazasının Bekitli, Köşeli, Çamköy, Cogalı, İsabey köylerinde ilköğretim, Dagal, Meler, İçikil, Çatal köylerinde köy konaklarının, Bakitli köyünde Karakol binasının ve Davasın Çağırzan köyünde mektep, Sofular, Ovacak, Nikfer Paşa, Dirilisin ve Tekke köylerinde köy konaklarının vaz esasları yapılacaktır.

Muhlis Erkmen Moskova'dan Ayrıldı

Moskova, 28 (A.A.) — Türkiye Ziraat Vekili Muhlis Erkmen ile refakatlerindeki zevat dün Moskova'dan ayrılmışlardır.

Büyük Bayram

(Baştarafı 1 inci sayfa)

müzikla bütün meydanı dolduran hal-ku, gençliğin iştirakile istiklal marşını çalmış ve âbideye müteaddit gelenler konulmuştur. Genç bir izci tarafından alınan bir selam borusu ile ebedi Şef Atatürk'e karşı bir dakika ihiram vakfesinden sonra gençlik namına hitabelerde bulunularak Türk gençliğinin Cumhuriyet rejimine ve onun en büyük müessesisi Milli Şef İnönü'ye karşı sarımsak bağlılık ve saygı duyguları ifade olunmuş, and içilmiştir.

Bugün bütün yurtta olduğu gibi İstanbul'da da büyük bir merasim yapılacaktır. Gümlerdenberi büyük bayram hazırlanan şehrimiz dün geceki tenviratla muhteşem bir manzara arz ediyordu.

Caddelerde büyük tak ve zarif tezyinat şehre bambaşka bir güzellik vermektedir. Halk dün saat 13 ten - beri büyük bayramı tesit etmekte-dir.

Ankara, 28 (A.A.) — Gümlerdenberi Cumhuriyetin 16 ncı yıldönü - münü en geniş bir surette ve en muhteşem bir dekor içinde kutlamak için hazırlanmakta olan Ankara, bu sa - bahtanberi büyük günün havası i - çinde yaşamaktadır.

Bütün caddeler, resmi ve hususi müesseseler, mağazalar, evler baştanba - şa bayraklarla, çiçeklerle, döviz - lerle donatılmış bulunuyor.

Zafer âbidesi, Ebedi Şef Atatürkün Halkevi önünde ve Yenışehirdeki heykellerinin kaldeleri konulan yüz - lerce çelenk ile örtülmüştür.

HATAYDA

Ankara, 28 (A.A.) — Cumhuri - yetin on altıncı yıldönümü Hatayda fevkalade terahhürla kutlanacaktır. Bu münasebelle yarın gençlik Ala - m - k büstüne çelenk koyacak ve Ha - tay mücahedelede şehit düşenlerin mezarlarını ziyaret edileceklerdir. 28 ilkteşin günü yapılacak büyük me - rasim ve geçit resmini müteakip o - gece vali tarafından turizm otelinde bir çay ziyafeti verilecektir.

Caddelerde taklar kurulmuş her tarafta inkişafında dair dövizler asıl - mıştır. Hatay halkı anavatanı kavuş - tuktan sonra ilk defa bütün Türk mil - letiyle beraber kutlamak üzere hazı - rlandıkları bu büyük ve kutsal günün büyük sevinçle içindeler.

Başvekilimizizi Nutku

(Baştarafı 1 inci sayfa)

Bir kere hatırlayalım. Vekarla, sü - kûnla, tarihine yakışan bir tavur - la dünya milletlerinin gözü önünde cereyan eden bu imtihana kende - dinin yeryüzünün medeni, dinami - mik milletlerinden biri olduğunu bir kere daha isbat etti.

Bu imtihanları geçirirken, Türk milletinin gösterdiği heyecanlı ve asil birlik ve en doğru vühdâ - nette ve vekarla yürümesi, bugün olduğu gibi istikbalde de iftiharla anılacak bir vakıdır.

Aziz vatandeşlerim,

Dünyanın en buhranlı bir dev - rinde, bugünümlen ve yarınımızdan emni, kuvvetli, hakkına güvenen ve birlik içinde yaşayan, ne harici ve ne de dahili bir ıstırap olma - yan bahtiyar bir millet olduğumuzu düşünerek 16 ncı Cumhuriyet yıldönümünü neşe ile geçirimi - zi temenni ederim. Bizi, bu arz - üğim şerait altında bu neşeli gü - ne ulaştıran Milli Şefimiz Reisi - cumhurumuz İsmet İnönü'ne min - net ve şükranlarımız arz eder ve Cumhuriyetin 16 ncı yıldönümü bayramının başladığını ilan ede - rim.

34 Kişi Öldü

Londra, 28 (A.A.) — İskoçya - da bir kömür madeninde vuku - bulan bir kaza neticesinde 34 kişi ölmüş, 20 kişi kadar da yaralan - mıştır.

TAKVİM ve HAVA

29 BİRİNCİSİNİN 1939 PAZAR

Hicri:	1358	Rumi:	1355
10 uncu ay Gün:	302 B. Teşrin:	16	
Ramazan:	16	Hızar:	177
Güneş:	6.25	Akşam:	17.11
Öğle:	11.58	Yatsı:	18.12
İkindi:	14.50	İmsak:	4.47

HAVA VAZİYETİ

Yeşilköy meteoroloji istasyonun - dan alınan malûmatla göre hava yar - dın Trakya, Kocaeli, Ege bölgeleri ile, Orta Anadolu ve Karadeniz kı - yılarının garp kısımlarında çok bu - lutlu ve mevsiz yağışlı, diğer bölge - lerde umumiyetle bulutlu geçmiş, rüzgârlar cenubi istikametten, garbi bölgelerde kuvvetlice, Ege denizinde kuvvetli, diğer yerlerde orta kuv - vette esmektedir.

Dün İstanbul'da hava bulutlu ge - çmiş, rüzgâr cenupdan saniyede 1 - 3 metre hızla esmiştir. Saat 14 te hava tazyiki 1011.0 milibardı Suhu - net en yüksek 21.9 ve en düşük 14.5 santigrat kaydedilmiştir.

Denizlerde Harp Şiddetlendi!..

(Baştarafı 1 inci sayfa)

Askeri münekkittler, bunların peri masalı olduğunu söylemek - tedirler.

MUHEMEL ALMAN TAARRUZU

Bir Alman taarruzunun muh - temel şekilleri etrafında tahmin - ler yürüten gazeteler Hitlerin, in - gihereye karşı, Külli kuvvetle taarruzda bulunmak hedefini ta - kibettiğini, fakat Holandayı, Bel - çikayı ve İsviçreyi çigmemek su - retile müsterek bir hareket fa - raziyesini de gayri muhtemel gör - mektektiler.

Manchester Guardian, Alman kumandanlığının şimdi, Fransayı ihmal ederek bütün kuvvetleri - ni İngiltereye karşı bir araya toplamak mecburiyetinde bulun - duğunu, Holandanın istilası, İs - viçreninkinden daha muhtemel olduğunu yazmaktadır.

ALMANLARIN HAVA TAARRUZU

Firth Of Forth muntakasında bu sabah hava tehlikesi işareti verilmiştir. Alarm, 30 dakika kadar sürmüştür. İşaret verilme - den evvel top sesleri işitilmiş, bulutların arasından pek yük - seklerden birkaç tayyare görül - müştür. Tayyareler, hiçbir bom - ba atmamışlardır.

Harbiye Nezareti, bu sabah bir keşif uçuşu yapmak isteyen bir Alman tayyaresinin İngiliz av - cı tayyareleri tarafından İskoç - ya civarında Dazkeith'de kara - ya inmeğe icbar edildiğini bil - dirmektedir.

ALMAN TEBLİĞİ

Berlin, 28 (A.A.) — «Ordu baş - kumandanlığı tebliğ ediyor: Garp cephesinde, Moselle ile Palatinat ormanı arasında faa - liyet biraz daha şiddetlidir. Düş - manın Varnet ormanı garbinde yaptığı mevzili bir taarruz püs - kürtülmüştür. Baltik denizinde ve şimal denizinde, iktisadi harp muvaffakiyetle devam etmiştir.

Harp gemilerimiz tarafından teyit edilen haberlere göre, 12 ile 25 teyirinevvel arasında, 109.370 resmî tonilöluk 22 gemi batırıl - mıştır.

Ecnebi matbuatta intişar eden haberlere göre, 12,606 tonluk di - ğer üç gemi daha batırılmış olup batırılanlar diğerleriyle beraber, mecmuan 121.976 tonluk 25 ge - miye baliğ olmaktadır.

Harbin bidayetindenberi batır - ılan gemiler, bu suretle, cem'an 475,021 resmî tonilötaya baliğ 115 gemidir. Teyit edilmiyen haberler bu bilânçoya dahil ol - madığına göre, hakikatta, batır - ılan tonajın bundan daha yük -

sek olduğu tahmin edilebilir. De - niz kuvvetlerimizin kazandık - ları bu muvaffakiyete rağmen, kendi zayıflığımız pek cüz'iidir. Denizaltı gemilerimizin için - den hiçbir haber alınmadığına nazaran bunlar kaybolmuş telâ - ki edilebilir.

FRANSIZ TEBLİĞİ

Paris, 28 (A.A.) — «28 Teşrin - evvel sabah tebliğ:

Cephenin her tarafında gece - sakın gecmiştir.

DENİZDE BULUNAN CESELER

Dunkerque, 28 (A.A.) — Bir Fransız balıkçı gemisi Dunker - gue'de bir Alman zabitanın ve üç Alman bahriyelisinin cesedini ge - tirmiştir. Bunların geçenlerde ba - tırılan bir Alman tahlebahirine mensup oldukları zannedilmekte - dir. Sahilde iki ceset daha bulun - mıştır.

BİR ALMAN TAHTELBAHİRİ BATIRILDI

Paris, 28 (A.A.) — Fransız harp gemilerinin dün büyük bir Al - man tahlebahirinin batırıldığı ya - rı resmî bir menbadan bildiril - mektedir.

ALMANLARIN BATIRDIKLARI VAPURLAR

Berlin, 28 (A.A.) — Neşre - den bir Alman tebliğinde bildiril - diğine göre harbin bidayetinden - beri 475,000 tonluk 115 vapur ba - tırılmıştır.

Tebliğde şunlar ilâve edilmek - tedir:

«Tahlebahirlerimizin üçün - den haber alınmamıştır. Bun - ların kaybolduklarına hüküm - lenilir»

BİR RUMEN VAPURU BATIRILDI

Londra, 28 (A.A.) — «Olenia» isimindeki Rumen Sahring va - puru bir Alman tahlebahiri ta - rafından batırılmıştır. Batmadan evvel vapurda bir yangın çıkmış - tir. Vapurun 50 kişiden ibaret o - lan mürettebatının boğulduğu zan - nedilmektedir.

Vilnoda Örfi İdare İlan Edildi

Kaunas, 28 (A.A.) — Litvan - ya kıtaatı dün öğleden sonra Vil - no beldiye dairesine gelmiştir. Rus kıtaatı şehirden 5-6 kilomet - re öteye çekilmişlerdir.

Memurlar vazifeleri başında kalmak emrini almışlardır. Se - hirde örfi idare ilân olunmuş ve bir askeri vali tayin edilmiştir. Zloty muvakkaten tedavül ede - cektir. Bütün emirnameler iki lisanla yazılmaktadır.

Korsan Kruvazörler

Doyçland Ve Amiral Şeer Cep Kruvazörleri Takip Ediliyor

Londra, 28 (A.A.) — Reuter a - jansın bildirdiğine göre, Doyçland ve Amiral Şeer isimli iki cep kru - vazörünün, açık denizde bulunduk - larına dair olan kanaat ritide art - maktadır. Daily Telegraph gazetesi muhabirlerinden biri, Amiral Scheer kruvazörünün Atlas denizi cenubun - dan ayrılıp Haru burnundan dola - şması ve pasifik denizine geçmesi ol - ması muhtemel bulunduğunu, orada Atlas merkezine nazaran bulunduğu yerin daha güç keşfedileceğini söy - lemektedir.

Bir çok İngiliz kruvazörleri bu iki

cep kruvazörünün taharrisile meşgul olup, bunlar her modern kruvazörün şimdi hamul olduğu deniz tayyareleri - le mücehhez bulunmaktadırlar. De - niz üstünde, her biri on bir inçlik al - tı topla mücehhez bulunan bu cep kruvazörleri dercesinde kuvvetle müselliâ hiçbir kruvazör mevcut ol - mamakla beraber, İngiliz kruvazör - lerinin sür'ati, Alman kruvazörleri - nin süratinden beş altı mil fazladır. Öyle ki, bu korsan gemileri İngiliz gemileri tarafından görüldükleri tak - dirden, ne gözden ne de takipten ka - çabileceklerdir.

Romanyadaki Alman Ekalliyeti Arasında İhtilaf

Bükres, 28 (A.A.) — «Reuter a - jansı bildiriyor:

Romanyanın nazi olan ve olmayan şefleri arasındaki ihtilâflar artmak - tadır. Bir toplantıda, gürültülü ve hafcen asırı sahneler bile olmuştur. Bir çok şefler istifa etmişlerdir. Me - selâ, Romanya milli cete partisi yük - sek konseyinde Alman ekalliyeti mü - messili olan Von Heitrich vazifesin - den çekilmiştir.

Bidayette, Hitlerin şahsi mümes - sili olup Alman sefaretî ticareti ale - şesi bulunan nazi kontr'di tarafından idare edilen müfritlerle Heitrich'in emri altındaki mütediller ara - nda münâferet başlamıştır. Heitrich, halî hazırdaki vaziyette ne Romanyadaki Alman ekalliyetinin vaziyetini ne de Almanya ile Romanya arasındaki mün - nasebetleri değiştirmek taraftarı idi.

Berlinden Konrad'ı gönderilip, Romanya Almanların Almanya - ya hicret ettirmek imkânlarının ne - den ibaret olduğunu soran bir mek - tup, bu ateşi körüklemiştir. Naziler, resmen emir aldıkları takdirde, mu - haceret ömletleri teşkil edeceklerini Brline bildirmişlerdir. Bu proje, Su - ab'larla Saksonları son derece hoş - nutsuzluğa sevk etmektedir. Anak, Sovyetlerin işgal ettikleri polonya mintakasına civar mintakadaki U - kovina ekalliyeti, Almanya'ya nakle - dilemeği kbul etmektedir. Bunun ha - rinde, Banal'da Transilvanyada Be - sarabya cenubunda bulunan Alman - lar, nzerden ayrılmak ve mahalli menfaatlerinin müdafası için mu - takil gruplar teşkiline mütemayıl - dirlir. Konrad, şimdiye kadar sadece

yaklaşıkla matuf mesal zarfetmiş olmasına rağmen, Heitrich ile oldu - ğu gibi Suab'ların reisi Rein Holz ile de şimdihli bozuşmuş bulunmaktadır.

Japonyanın Amerika Ve İngi - lere İle Olan Münasebetleri

Tokyo, 28 (A.A.) — Demei ajansı tebliğ ediyor:

Dünkü kabine toplantısında, Hari - ciye Nazırı Amiral Nomura, büyük Britanya ve Birleşik Amerika ile o - lan münasebatın düzeltilmesine dair mühim tekliflerde bulunmuştur. Ga - zetelere göre, hükümet «Açık kapı ve «Herkes için müsavi şans» pren - siplerine müste'at ve yeni nizamın kurulmasını haleldar ümyecek ma - biyetteki Amerika taleplerini kabul e - tmemektedir.

Garbi Ukranya Sov - yet Cumhuriyetine İltihak Etti

Moskova, 28 (A.A.) — Garbi Ukranya milli meclisi dün garbi Ukranyanın Ukranya Sovyet sos - yalist Cumhuriyetine iltihakını ittifaqla kabul etmiştir.

Kanada İngiltereye Asker Veriyor

Tttova, 28 (A.A.) — Kanada - bakır müstahsilleri İngiltere ile 480 milyon İngiliz liralık bakır hususunda bir anlaşma akdetmiş - lerdir. Bu suretle İngilterenin bir senelik harp bakır ihtiyaçları te - min edilmiş olmaktadır.

Yenizeland İngiltere - ye Müzaheret Ediyor

Londra, 28 (A.A.) — Yeni Ze - land Başvekili Frazer memleke - tinin bütün menabını İngiliz hü - kûmetinin emrine âmade kılma - ğına üzere Londraya gelmiştir.

İspanya İle İngiltere Arasında Bir Anlaşma

Londra, 28 (A.A.) — Alınan bir habere göre İngiltere Hariciye Nezareti ile İspanya hükûmeti arasında hâsıl olan bir anlaşma neticesinde İspanya sivil harbi e - masasında İngiltere'ye getirilen üç bin İspanyol çocuğu gelecek haftalar zarfında memleketleri - ne iade edileceklerdir.

Stanley İle Maiski Arasında Yapılan Müzakereler

Londra, 28 (A.A.) — İngiliz ticaret nazırı Stanley ile Sov - yet büyük elçisi Maiski arasın - da yapılan konuşmaları mevzuu bahseden Daily Mail diyor ki: Bu konuşmaların siyasi mahi - yeti yoktur. Maamafih iki mem - leket arasındaki münasebatın ta - vazzuhuna hizmet edecektir.

Kaşta Kaza Kongresi

Kaş, 28 (A.A.) — Kaza Parti kongresi bugün diğer ocaklardan gelen delegelerin iştirakile yapı - larak kaza idare heyeti seçilmiş - tir. Bu meyanda köylere gelen kalabalık bir köylü kütlesi de dahil olduğu halde hükûmet dok - toru Hadî Gürpınar tarafından halka pasif korunma hakkında konferans verilmiş ve Belediye tarafından getirilen maskelerin istimali hakkında ameli tecrübe - ler yapılmıştır.

T. C. ZİRAAT BANKASI

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye verecek

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarı tasarruf hesablarında en az 59 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 Aded	1,000 Liralık	4,000 Lira
4 »	500 »	2,000 »
4 »	250 »	1,000 »
40 »	100 »	4,000 »
100 »	50 »	5,000 »
120 »	40 »	4,800 »
160 »	20 »	3,200 »

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 500 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

16 ncı Yıl İçinde Cumhuriyet Bize Neler Kazandırdı?

(Baş tarafı 4 üncü sayfa)

Diğer bütün ziraat şubelerinde, hayvancılıkta büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Memlekette iş hacmi artmıştır.

Ticarette gelinre, evvelce, Osmanlı idaresi zamanında, devletin muayyen bir ticareti, ticaret sistemi, istatistiği, mali, iktisadi bir rolü yoktu. Para, tedavül, bütçe, müvazene, gümrük, vergi, böyle şeyler, Osmanlı idaresinin meçhulü idi. İhracat ile ithalat arasındaki büyük fark, memleketi yıkıma sürükleyecek kadar korkunçtu. Her tarafta hâkim olan şu idi:

— Hesapsızlık!

Devlet, gırtlığına kadar borç içinde idi. Padışahların keyfi, hevesi ve budalalıklarının bir hatırası olan «Osmanlı borçları» başımızda idi. Cumhuriyet Türkiye'si, bu eski borçları muntazaman ödenmeye başladı. Ve hâlen de mümin bir kısmını ödemiş bulunmaktadırlar.

Memleketin bütün iç pazar ve piyasalarında ticaret gayri Türklerin, gayri millî müesseselerin, bankaların elinde idi.

Cumhuriyet rejimi, memlekette millî bankacılığı, millî emniyeti kurdu.

SANAYİ HAYATIMIZ

Endüstri hayatımız ise, Cumhuriyet idaresine kadar, iptidai, noksan, bakımsız ve çok eksik bir halde idi. Bir takım iptidai teşahhlar vardı. Bütün yurttaki bütün fabrika bacalarının sayısı, bir iki yüz içinde bile değildi. Bugünkü rakamlar, binlerce ifade ediyor. Bilhassa, büyük sanayi programımızın tatbikine başlandıktan sonra vücutte getirilen büyük eserler, kombineler, fabrikalar, iftihar edilecek kazançlardır. Devlet her nevi sanayi şubesine ehemmiyet vermiş bulunuyor. Bütün ihtiyaçlarımızı, kendi millî hudutlarımızı dahi - linden temin etmeğe azmettik.

Devlet, 16 yıl içinde, memleketin kalkınmasını temin eden, birçok yeni teşkilât vücutte getirmiş, birçok faydalı kanunlar yapmıştır. Eski, hurda, köhne kanunları ortadan kaldırmıştır. Dahili işlerimiz, Maliye, İktisat, Nafia, Adliye, Maarif hülâsa, her devlet şubesi, yeni ve faydalı kanunlara kavuşmuştur.

Cumhuriyet rejiminin büyük muvaffakiyetleri, her yıl artan bir hızla devam etmiştir. Hiçbir kuvvet, bizi, yürüttüğümüz yoldan geri çevirememiştir. Türk inkılabı eşsiz ve kudretli hamleleriyle, kısa bir zamanda, memlekette büyük semereler vermiştir. Yurtta, hissedilir bir refah başlamıştır. Hayat tatlılaşmış, güzelleşmiş, tabii bir hale girmiştir.

SIYASİ MUVAFFAKİYETLERİMİZ

Cumhuriyet rejiminin en muvaffakiyetli cephelelerinden biri de dış siyasettir. Atatürkün koyduğu değişmez düstur şudur: Yurtta sulh, cihanda sulh!... Türk devleti, bunun için çalışıyor. Her türlü dış hadiselerin, bizi müteessir edebilecek akisleri maharetle karışlanmış, yurt menfaati ve huzuru her şeyden üstün tutulmuştur. Sayısız çetin harici siyaset hadiselerinde, Türkiye, daima tam bir muvaffakiyet içinde ortaya çıkmıştır. Takip ettiğimiz dürist politika bütün dünyada, Türkiye'ye karşı büyük bir itimat, sevgi ve saygı uyandırmıştır. Birçok pürüzlü meseleler, dostane bir şekilde halledilmiştir.

Montrö'de, Boğazların askeri rejime avdeti temin edilmiş, anavatan parçası olan Hatay Türkiye'ye dönmüştür. Birçok memleketlerle, dostluk, ticaret, ademi tecavüz, ittifak muahedeleri yapılmış, Balkan Antantı, Sâdabat paktı gibi kıymetli eserler vücutte getirilmiştir.

Cumhuriyet idaresi, Türkiye'yi, sözü dinlenir, dostluğu aranır, düşmanlıktan korkulan bir büyük devlet haline sokmuştur.

tur. Bugünkü genç Türkiye Cumhuriyeti ile, çünkü Osmanlı İmparatorluğu arasında, belki, en mühim fark budur. Türkiye, bugün, her yerde saygı ile anılan, kuvvetli bir devlettir. Şerefli bir mevki vardır.

Beynelmâlel siyasi müvazene ve temaslardaki mevkiimiz, rolümüz, tesirlerimiz mühimdir.

Bugün, vaziyetimiz normaldir. Herkesle dost geçinmek arzusundayız. Hiçbir kimsenin top- rağında gözümüz yok. Bütün gayemiz, memleketi kalkındırmaktır. Bunun için de rahata, huzura ihtiyacımız vardır.

Türkiyede yepyeni, taze bir hayat başlamıştır. Türk cemi- yetini, Atatürkün dediği gibi, muasır medeniyetin seviyesine çıkardık.

Politikamızın ana vasfındaki bu berraklık, açıklık ve dürist- lük, bize birçok dostlar kazandırmıştır.

TÜRK ORDUSU

Hemen şunu söylemek lâzım- dır ki, Türkiye, genç Cumhuri- yet rejimi, dünyada bugün sahip bulunduğu kuvvetli mevkii, eşsiz şeref ve itibarı, kahraman ve yiğit Türk ordusu sayesinde elde etmiştir. Türkiyede herkes askerdir. Bütün millet askerdir. Türk, asker bir millettir. Bütün tarih, bizim kahramanlığımızı anlatır.

Cumhuriyet rejimi, ordusuna layık olduğu ehemmiyeti vermiş, birliklerini asri silâhlar, modern teçhizat ve malzeme ile takviye ve ıslah etmiştir. Türk ordusu 16 yıl içinde, dünyanın sayılı ve korkunç kuvvetleri arasında yer almıştır. Bugün Türk ordusu önünde, herkes hürmetle eğiliyor. Çünkü, ordumuz kuvvetlidir, azimlidir, kahramandır. Yiğit ve merttir. Bu ordu bir müdafaa ordusudur. Vazifesi: Türk istiklâlini ve Türk Cumhuriyeti'nin ebediyen muhafaza etmektir. Türk ordusu, bu şerefli vazifesi- ni yapmak için, geceli gündüzlü çalışıyor. Daima hazırdır.

BAYRAM VE SEVİNÇ

Cumhuriyetin bekçisi eşsiz kahraman Türk ordusuna bütün millet minnet ve şükran hisleriyle bağlıdır.

Bugün, Cumhuriyetimizin 16 ncı yıldönümünü kutlarken, ma- ziye bir kere bakmak, ne muaz- zam eserler basardığımızı anlamak için kâfidir. İnkılabımızda aynı iman ve hararetle yürüyo- ruz. Gayemiz, memleketin umu- mî refah menenî âleminin daha fevkiye, çıkan bir medeniyettir. Her şeyi başaracağız. Başaramı- yacağımız hiçbir şey yoktur.

Essiz dahi ve kahraman Ata- türk Cumhuriyeti kurdu. Büyük insan, faziletli vatanperver is- met İnönü, Atatürkün emanet et- tiği rejimin başındadır. Milli Şef İnönünün yolu da aynı yoldur: Daima daha ileriye, daha iyi- ye, daha doğruya, daha güzele... Yaşasın Cumhuriyet, Yaşasın Türk milleti!

REŞAT FEYZİ

Şehir Tiyatrosu

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA

29/10/1939 Pazar gündüz
Saat 15,30 da
AZRAİL TATİL YAPIYOR
29/10/1939 Pazar günü akşamı
Saat 20,30 da
AZRAİL TATİL YAPIYOR

İSTİKLÂL CADDESİNDE KOMEDİ KISMINDA

29/10/1939 Pazar gündüz
Saat 15,30 da
HİNDİSTANCEVİZİ
29/10/1939 Pazar günü akşamı
Saat 20,30 da
HİNDİSTANCEVİZİ

30/10/1939 Pazartesi günü akşamı
Saat 20,30 da
HİNDİSTANCEVİZİ

Halkevlerinde

Beşiktaş Halkevi Cumhuriyet Programı

1 — 29 Birincisinin 1939 Pazar günü sabahı saat onda Parti ve Halk- evimiz azaları, çevremizdeki orta ve ilk okullar talebesi öğretmenlerle birlikte Evimiz kurağında toplan- caklardır.

Parti ve Halkemimiz, öğretmenler ve talebe namına verilecek söylev- lerle Cumhuriyetin fazilet ve nimet- leri canlandırılacaktır.

2 — 29 Birincisinin 1939 Pazar gün- ü akşamı Halkemimizde Parti ve Halk- evi azalarına parasız bir balo ve- rilecektir.

3 — 30 Birincisinin 1939 Pazarte- si günü akşamı Evimizde bir mü- samere tertip edilmiştir. Bu müsa- merede halk hatipleri halkı aydınla- tacaklar, ve Evimiz Temsil Kolumuz Faruk Nafiz'in son eseri (Ateş) piye- sini temsil edeceklerdir.

★

FATİH HALKEVİ

1 — 28/10/1939 Cumartesi günü sa- at 16 da, 1938 - 1939 ders senesi zar- fında Evimiz bîkî, dikış derslerine devam eden talebelerimizin işlerinde mürrekkep hazırlanan sergimiz açıl- lacaktır. Sergi her gün saat 10 dan 20 ye kadar açık bulundurulacak ve 6/11/1939 Pazartesi günü saat 20 de kapanacaktır.

2 — 28/10/1939 Cumartesi günü sa- at 20,30 da tiyatro salonumuzda bir toplantı yapılacak ve verilecek bir konferanstan sonra Faruk Nafiz Cam- libel'in (Ateş) piyesi temsil edil- mektir.

3 — 29/10/1939 Pazar günü saat 14 te 1938 - 1939 Bîkî, Dikış derslerine devam eden talebelerimizin yapılan imtihanları neticesinde muvaffak o- lan talebelerimiz için hazırlanan diplomatik merasimle tevzi edilecek ve merasimden sonra bir çay ziyafe- ti verilecektir.

4 — 29/10/1939 Pazar günü saat 17 de Evimiz bandosu Fatih parkında millî parçalar çalacaktır.

5 — 29/10/1939 Pazar günü saat 20,30 da tiyatro salonumuzda bir toplantı yapılacak ve verilecek kon- feranstan sonra Faruk Nafiz Camli- belin (Ateş) piyesi temsil edilecektir.

6 — 30/10/1939 Pazartesi günü sa- at 13 te Fatih parkında, saat 16 da Karagörmük Kilise meydanında, sa- at 4,30 da Fenerde iskele meydanında hoparlörlü kamyonette radyo fonik bir temsil verilecektir. Bu temsilleri bu meydanlarda biriken halk dinli- yeceklerdir.

7 — 30/10/1939 Pazartesi günü saat 21 de tiyatro salonunda bir balo ve- rilecek ve balo saat 24 de kadar de- vam edecektir.

8 — 30/10/1939 Pazartesi günü saat 24 te bayrama son verilecektir.

EMİNÖNÜ HALKEVİNDE

Eminönü Halkevinden:
Cumhuriyetimizin 16 ncı yıldönü- mü şerefine hazırladığımız program aşağıya çıkarılmıştır. Tören ve müsa- merelere gelmek arzu eden yurddaş- larımızın yer darlığı yüzünden ha- zırlanan giriş kartlarını Evimiz bü- rosundan almalari rica olunur.

PROGRAM:

Gece sat (21) de Sultanahmette meydan temsili.

1 — Konferans.
2 — Temsil (Ateş). Halkevi temsil şubesi gençleri tarafından.

29/10/1939 Pazar:
Saat (16) da Halkevi salonunda merasim:

1 — İstiklâl marşı: Halkevi orkes- trası tarafından.

2 — Konferans: Halkevi Reisi A - gâh Sırrı Levent tarafından.

3 — Konser Ev orkestrası tarafın- dan.

Gece saat (21) de Sultanahmette meydan temsili:

1 — Konferans
2 — Temsil (Ateş): Halkevi temsil şubesi gençleri tarafından.

30/10/1939 Pazartesi:
Saat (16) da Halkevi salonunda müsamere:

1 — Konferans
2 — Temsil (Ateş): Halkevi temsil şubesi gençleri tarafından.

DİKKAT: Hava yağmurlu olduğu takridde 29 ve 30 Birincisinin ak - şamları Sultanahmette verilecek mey- dan temsilleri Evimizin salonunda yapılacaktır.

MESUT BİR DOĞUM

Eyüp Halk Partisi kaza baş- kanı İbrahim Tarımın dün gece bir kız çocuğu dünyaya gelmiş- tir.

Adı (Ükü) olan bu yavrunun doğumunun Cumhuriyet bayra- mı gibi en şerefli bir sevinç gün-üne tesadüf etmesi, hem ken- disini, hem ebeveyni için bir fahi hayırdır. Arkadaşlarımızı tebrik e- der, ve yavruya uzun ve kutlu ömürler dileriz.

ŞEKER HASTALIĞI OLANLARLA FAZLA ŞIŞMANLIKTAN ŞİKAYET EDENLERE:

KANZUK GLÜTEN

MÜSTAHZARLARI BESLER FAKAT ŞIŞMANLIK VERMEZ VE ŞEKERİ ARTIRMAZ

Glüten ekmeği. Gevreci (Chikolte) Makarnası. Sehriyesi. Pirinci. Fiyongosu. Kuskusu

İNGİLİZ KANZUK ECZAHANESİ. Beyoğlu - İstanbul

İlk Trenle Erzuruma

(Baş tarafı 5 inci sayfa)

Müfettişlik, asker, zabıt, sivil, doktor, mühendis, inşaat müte- ahhitlerinin toplandığı şehirde mütemadiyen balolar verilir, çay lar tertip edilmiştir.

Nitekim yeni Halkevi binası- na verilen ilk süvaredeki kadın tuvaletleri cidden güzeldi.

Maamafih, Erzurumdaki ka- dınların İstanbullu bayanlardan bir farkı var. O da kollarındaki altın bileziklerin fazlalığıdır.

15 kuruşa eti yiyecek aileler ta- sarıf ettikleri, biriktirdikleri paraları altın bilezik halinde top- luyorlar.

Söyledikleri doğru ise, erkek- lerin kazancı, dereceleri ve mev- kileri, zevcelelerinin kollarındaki altın bilezik adedinden ve kalın- lığından anlaşılıyor.

İlk şimendiferin girişi Erzu- rumun hakiki bayramı oldu. Erzu- rumluların ruhunu terennüm eden lise talebesi bir genç kız, bu büyük bayram gününün he- yeranını anlatırken Türk yur- duna istiklâl veren ve Erzurum- dan tarihe haykaran Ebedî Se- fin aziz ruhunu tazit etti ve Mil- li Şefe Türk gençliğini ve Er- zurumluların hakiki bağlılığını gösterdi.

20 yıl evvel Erzurumda yükse- len Atatürkün sesi Türk istiklâ- tinin mübeşşiri idi.

Bugünkü Erzurumda yükse- len ses Türk içişinin, Türk eme- ğinin bir kelime ile Türk Cum- huriyetinin zafer teranesidir. Ve onun sesidir. O ses, büyük Tür- kü'n serini ebedileştiren, Türkün mâkûs talini yenen ve Türk yur- dunu çelik ağırlarla ören Türk ima- nının, Türk millî birliğinin tim- salî İnönünün sesidir. Yalnız Er- zurumlular değil, bütün Türk yurdu bu sesle öğünüyor.

ZEKİ CEMAL

BORSA

ANKARA

28 - 10 - 1939

	Kapanış
1 Sterlin	5.2125
100 Dolar	130.36
100 Frank	2.9525
100 Liret	6.62
100 İsviçre Fr.	29.16
100 Florin	69.04
100 Rayismark	
100 Belga	21.71875
100 Drahmi	0.965
1100 Leva	1.58
100 Çek Kronu	
100 Peçeta	13.1125
100 Pengö	23.16675
100 Ley	0.93
100 Dinar	2.4825
ESHAM ve TAHVİLÂT	
Türk borcu peşin	19.85
Türk borcu III peşin	19.85
1938 % 5 ikramiyeli	19.56
Sivas - Erzurum I	20.31
Sivas - Erzurum III	20.32

Dr. Hafız Cemal
(Lokman Hekim)
DAHİLİYE MÜTAHASSSİSİ
Divanyolu 104

Muayenehane saatleri: Pazar hariç her gün 2.5 - 6, Salı, Cumartesi 12 - 25. fıkara

Kanunî Mümessili ve Nesriyat Di- rektörü: A. Naci, Basıldık Yer: Son Telgraf Basımevi.

Çocuk Hekimi
Dr. AHMET AKKOYUNLU
Taksim - Talimhane
Palas No. 4
Telefon: 40127

İSTANBUL DEFTERDARLIĞINDAN:

Senesi	Hesap No.	Adı ve soy adı	İşi	Ticaretgâh adresi	No.	Verginin Matrahı	Mikdarı
						L. K.	L. K.
936	227	Ropen	Aşçı Ç. Kırkçüler		25	45	31 K.
»	1138	İsmail	Saatçi Ç. Zenneciler		40	6	6 B.
»	3218	Artin kızı Paylon	Şapkacı Ç. H. Elbiseciler		14	6	2 38 K.
»	1640	Elya	Gümüşçü Ç. Reisoglu		14	54	14 52 K.
937	1079	Edvart ve Nobar	Meşinci Ç. Keseciler		1-3	89	2 90 B.
»	1550	Mehmet İnceer	Oyuncakçı Ç. Ağasokak		1	180	6 06 K.
»	1194	»	Oyuncakçı Ç. Kuyuncular		48	60	1 21 B.
938	2975	Mustafa Öz Hasan	Soba tamircisi Ç. Bodrum han		54	30	1 11 C.
»	3000	Ahmet Işıksaçan	Terlikçi Ç. Bodrum H. üs		16	31	2 61 C.
»	805	Memduh Azrak	Marangoz Ç. Divrik S.		40-44	72	47 C.
»	1724	Onnik	Mezeci Ç. Karamanlı		21	18	83 K.
»	2665	Cafer Yolsal	Hallaç Ç. Hatipemin H.		8	27	17 B.
933	134	Mürşide Aziz	Matbaacı B. Emin B. Reşit B.		7	240	15 C.
936	496	Edvart Malar	Kundura levanızı B. Makasçılar		2	135	69 C.
937	4	Mustafa Ateş	Lokantacı B. Balabanaga Direkler arası		7	450	108 09 K.
»	379	Hurşit O. Kasım	Terlikçi B. Okçular		39	315	10 63 K.
»	10	Necip Hamit	Lokantacı B. Camcı Ali Ordu caddesi		22	180	2 44 B.
»	102	Asım Sözman	Doktor B. Kemalpaşa Gençtürk		15	260	1 59 C.
»	833	Osman Eşdoğan	Terlikçi B. Yolgeçen han		12/4	27	5 99 B.
938	63	Mehmet Narcan	Mobilya B. Sarnıçlı H.		37	32	4 60 C.
»	83	Abdi O. Osman	Çadır Tam B. Çadırcılar		31	45	10 97 B.
»	161	Mehmet Sayar	Kunduracı B. Çadırcılar		120	63	9 87 C.
»	880	Süleyman Yıldırım	Sayacı B. Okçular		45-3	60	0 91 K.
»	134	Recai Çağlayan	Mobilyacı B. Çadırcılar		64	58	0 18 B.
»	134	»	»		54	58 50	4 24 K.
»	683	Halit Döventaş	Terlikçi B. Yolgeçen H.		4	27	85 B.
»	832	Salim O.Tevfik	»		10	27	76 C.
939	540	Mehmet Ergeç	Kunduracı B. Okçular		90	90	1 30 B.
»	199	Yakup O. Yusuf	Hurdacı ve soba B. Çadırcılar		114	125	1 17 C.
»	25	İhsan Durukan	Elektrik T. B. Camcı Ali Ordu caddesi		56	81	14 43 K.
»	537	Serkis Gezer	Gazamadik B. Okçular		34	209	2 88 B.
»	537	»	»		34	209	62 00 K.
»	171	Mustafa Işık	Hurdacı B. Çadırcılar		52	42	12 54 B.
»	59	Hristo Çolakidis	Terzi B. Camcı Ali Ordu caddesi		150	36	7 85 K.
»	2678	Sait Topçu Yılmaz	Yorgancı Ç. Hatipemin H. kat 2		21	36	1 57 B.

Beyazıt Maliye Şubesi mükelleflerinden yukarıda adı, ve işi ticaretgâh adresi yazılı şahıslar terki ticaretle yeni adreslerini bildirmemiş ve tebellüğe salâhiyetli bir kime göstermemiş ve yapılan araştırmada da bulunama- mış olduklarından hıızalarında gösterilen yıllara ait kazanç ve buhran vergilerini ve zamlarını havi ihbarnamelerin bizzat kendilerine tebliği mümkün olamamıştır. Keyfiyet 3692 sayılı kanunun 10 ve 11inci maddelerine tevfitkan teb- lîğ yerine geçmek üzere ilân olunur.

(8974)

TÜRKİYE İŞ BANKASI A. Ş. DEN:

Müessesemiz, İstanbul, Beyoğ- lu, Galata, Beyazıt, Kadıköy, Üs- küdar şube ve ajansları gişeleri- nin 1 Teşrinisani 1939 tarihinden itibaren sabah 9,30 dan akşam 16 ya kadar ve müstemirren açık o- lacakları muhterem müşterilerine bildirir.

Cumartesi günleri için gişe sa- atlerimiz 9,30 - 11,30 olacaktır.

RADYOLİN

ile SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM

Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dışerimizi fırçalayınız

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma
Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser
icabında günde 3 kaşe alınabilir.

DEPO Aranıyor

Tercihan Beşiktaş tarafında büyükçe bir deposu olanların Sümer Bank İstanbul şubesine müracaatları